

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ Βασιλικὸν Θέατρον — Ὑπόμνημα εἰς τὸν Βασιλέα.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΓΡΥΠΑΡΗ

Ὁ Κισσὸς — ποίημα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Σκλάβοι — παράδοσις.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΛΕΟΠΑΡΔΗ

Διάλογος τῆς φύσεως καὶ μιᾶς ψυχῆς. — Μετάφρ. Κ. Τριανταφύλλου.

ΔΑΝΤΕ

Francesca da Rimini. — Μετάφρασις Μ. Μαλανδίνη.

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

Παλαιστίνειοι ἀναμνήσεις.

ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΙ — Ἀπόσπασμα τοῦ „Χίλιες καὶ μία Νύχτες“.

Μετάφρασις Προσπερου τοῦ Παρωρτίου.

ΓΡ. Ξ.

Θεατρικὴ ζωὴ. — Εἰς ἀναζήτησιν τῆς εὐτυχίας.

ΧΑΡΗ ΗΜΕΡΙΝΟΥ

Δόγοι καὶ ἀντίλογοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΤΕΧΝΗ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ναπολέον Λαμπιλέτ. — Τὸ φιλολογικὸν ἔργον. — Τὰ
σπύρις — Φιλολογία. — Ἀρχαιολογία. — Μουσικὴ. — Εἰς
στῆσαι Τέχναι. — Πινάκιδες.

Εἰκόνες: Ἰππότης Ἐννάρδος. — Ὁ ταῖφος τῶν
μῶν. — Κεφαλὰρι Κηφισοῦ. — Ναπολέον Λαμπιλέτ.

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἑν ἔτος δρ. 25

„ δι' ἑξ μῆν. „ 13

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἑν ἔτος φρ. 25

„ δι' ἑξ μῆν. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Αἱ ἐγγραφαὶ λογίζονται ἀρχόμε-
ναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀ-
πριλίου.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέ-
φονται.
Ἐν τεύχος ἀποστέλλεται δωρεάν
ὡς δῆγμα.
Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον τοῦ
ἀπορίου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γρα-
φεῖον δύο ἀντίτυπα.

— Πᾶσα αἰτισίς πρὸς ἐγγραφὴν συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ.
ἢ ταχ. ἐπιταγὴν.
πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας,

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ — ΑΘΗΝΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος,
Ὁδησὸς Alexandrowski Prospect № 3.

„ΝΕΟΝΑΣΤΥ“

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής: Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Δέκα συντάσσεται καὶ δόλοκληρον ἐπιτελεῖον συνεργατῶν.
Ἄρθρα ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, εἰδήσεις ἀκριβέσταται,
Τηλεγραφήματα ἐξ Ἑυρώπης
Τὸ ποικιλωτέρον Ἀθηναϊκὸν φύλλον.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἑσωτερικοῦ

Τρίμηνος Δρ. 8. — Ἑξάμηνος Δρ. 15. — Ἐτησία Δρ. 30.

Ἑξωτερικοῦ

Ἑξάμηνος Χρ. φρ. 25. — Ἐτησία Χρ. φρ. 45.
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν (ὁδὸς Σοφοκλέους ἀριθ. 2).

ΖΩΙΟΠΟΛΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

ΤΙΜΗΘΕΙΣ ΔΙ' ΟΚΤΩ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 60

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΟΥ ΑΕΡΙΟΦΩΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2,500,000

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΩΤΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΦΩΤΟΣ

ΓΚΑΖΟΜΗΧΑΝΑΙ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΑΙ

ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ ΚΤΛ.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: Ὁδὸς Σταδίου.

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ι. Γρυπάρη — Ἑλεγεία.
Μ. Μαλακάση — Ποιήματα.
Σπ. Λοβέρδου — Αἱ Ἑλληνίδες.
Ἀγάθωνος Κριτωνίδου — Γεώργιος Ἰαχωβίδης.
Ἑμμ. Σ. Λυκούδη — Ἡ ἰδέα ἀτομικῶς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη.
Δομήνικος Θεοτοκόπουλος — μετ' εἰκόνων.
Α. Παπαδιαμάντη — Στρίγλα Μάνα διήγημα.
Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου — Στὸ Μοναστήρι, διήγημα μετ' εἰκόνων.
Γ. Ε. Μαυρογιάννη — Νικόλαος Μαχιαβέλης.
Κωνστ. Γ. Ζησίου — Μογεμβασία — μετ' εἰκόνων.
Ἀγγέλου Σημηριώτη — Ποιήματα.
Μαρίας Κορέλλη — Τὸ ὑπ' ἐνοίκιον βρέφος, διήγημα — Μετάφρασις κυρίας Π.Φ.
Γαβριήλ Δ' Ἀνούντσιο — Francesca da Rimini Δ' πράξις — μετάφρασις
Ν. Ἐπισκοποπούλου.

Καὶ τὰ ξελαυργγιάσματα σκορπίζουν τὰ στερνά,
τρελλά, ὡς ποῦ ὁ ὕπνος φτάνει καὶ τὰ πνίγει,
ἐνῶ ὡς τις ῥίξεις τοῦ κισσοῦ τις τρισβαδες περνᾷ
μὰ ἀνατριχίλα ἀπ' τῆς ζωῆς τῇ μέτῃ ὀλίγη.

Φουντώνει ἡ νύχτα· κι ἔρχονται τριγύρω μου μὰ μὰ
κι ὅλες μαζί ἀπ' ἀλάργα ἀρμενισμένες,
σκιῶν σκιές οἱ ἀνάμνησες, στήν ἄχαρη μου ἐρμιά
νὰ φέρουν ψεύτικα παρηγοριά οἱ θλιμένες.

Μάταια! ζῇ ποτὲ ἡ ζωὴ μὲ ἀνάμνησες ποῦ ζῇ,
ποῦ θὰ ξυπνήσῃ καὶ μ' αὐτὲς θὰ γύρῃ,
ἐνῶ ὀλοτρόγνυρα βροντᾷ ἡ μέτῃ ὅλη μαζί
ἀπ' τῆς ζωῆς, ποῦ ζῇ, τὸ πανηγύρι;..

Ὁ μαῦρος κι ἄχαρος κισσός, τὸν πόνο του τρυγῶ,
καὶ λέω καὶ μὲς στὰ στήθια μου ῥιζώνει
καὶ λέω κ' εἶμαι τὸ χάλασμα τὸ ραγισμένο ἐγὼ
ποῦ ὁ μαῦρος κι ἄχαρος κισσός τὸ περιζώνει.

Σίγνος

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΤΡΥΠΑΡΗΣ

Σ Κ Λ Α Β Α

Πώς την αγαπούσε τη θάλασσα ή βασιλοπούλα, με τὰ θαλασσιά μάτια, και τὰ γραμμένα φρυδία, και τὰ μαύρα μαλλιά, σάν τοῦ κοράκου τὸ φτερό!

Κ' ἔβλεπε τὸ ψάρεμα. Τὰ ψαράκια νὰ λαχταροῦν, νὰ σπαταροῦν, και τὸν ψαῖ νὰ τραγουδῇ χαιρετίζοντας τὸ γεμάτο πλεμάτι του, νὰ τραγουδῇ χαρούμενα τραγούδια, μέσα στὴν τόση ἀγωνία, στὴν τόση λαχτάρα.

Τῆς φάνηκε, πῶς και τὸ μελαχροινὸ ψαρόπουλο τὰ ἴδια μελετοῦσε, ἐνῶ ἔπλεκε τὸ πλεμάτι τὸ τρυπημένον ἀπὸ λαχτάρα ψαριοῦ.

Μιά μέρα ἡ βασιλοπούλα, ποῦ ἔβλεπε τὸ ψαρόπουλο νὰ θέλῃ νὰ μάθῃ γράμματα σ' ἕνα σχισμένο βιβλίο, τοῦ ἔρριψε τρία σακκούλια φλουριά, νὰ πάγῃ νὰ μάθῃ ὅλαις τῆς γλώσσας, ὅλαις τῆς τέχνης κι' ὅλαις τῆς ἐπιστήμης.

Και τὸ ψαρόπουλο ποῦ συνείδησε νὰ βλέπῃ σάν αὐγερινὸ τὴ βασιλοπούλα, δέχθηκε, και ὅπως ἔλειπε ὁ ψαῖς ἐκείνην τὴν ὥρα, ἀφοῦ γύρισε τὴ φωτερὴ ματιά του στὴ βασιλοπούλα, και τὴν εἶδε ἀπὸ χαμηλὰ σάν νὰ ὑπόσχονταν νὰ φθάσῃ στὰ ὕψη της, ἔφυγε σάν ἀστραπή.

Πέρασαν χρόνια, ἀπ' ἄλλους πῆραν τὴ γνῶσι και τὴν εὐμορφιά, σ' ἄλλους τὰ χάρισαν ἀμέτρητα.

Ἡ βασιλοπούλα ἔγεινε ἡ εὐμορφότερη κόρη σ' ὅλο τὸ βασίλειο.

Και εἶνε ἡ χαρὰ τῶν γονέων της, μὰ και ἡ πίκρα και τὸ φαρμάκι στὰ γεράματά τους.

Ἐρχονται ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ και τὴ Δύσι βασιλόπουλα, μὰ ἐκείνη ἀρνιέται νὰ γίνῃ βασιλισσά τους.

Καὶ περιμένει ἀπ' τὴ θάλασσα ἡ θαλασσιά ματιά της, και κάθε πανάκι ποῦ ἀσπρίζει, κάμνει τὴν καρδιά της νὰ χτυπᾷ.

Και μιά μέρα, ἕνα γλυκὸ ἀγεράκι ἔφερε ἕνα ὀλόασπρο καράβι, ποῦ ἄραξε στὸ περιγιάλι, ἐκεῖ ποῦ ὁ ψαῖς εἶχε τὴ βάρκα του.

Πετᾶχθηκε ἕνα λεβεντόπαιδο, γύρισε στὸ παράθυρο τὴ φωτερὴ ματιά του, τολμηρὰ και σταθερά, σάν νὰ ἔλεγε — **ὁ ἔφθασα.** Και

ἡ κόρη τὸν εἶδε ἀνάμεσα ἀπὸ ποτάμι δάκρυα, σάν νὰ ἔλεγε — **σὲ περιμένω.**

Ἀνέβηκε στ' ἀνάκτορα και τὸν δέχθηκαν με μεγάλας τιμαῖς, γιατί ἔφερε γραφαῖς, ποῦ ἔγραφαν πῶς εἶναι τὸ πειὸ σπουδαιότερο πριγκιπόπουλο και ἔχει ἀκόμα και τῶν πουλιῶν τὴ γλῶσσα.

Μαζεύθηκαν οἱ μάγοι και οἱ σοφοὶ ἀπ' ὅλο τὸ βασίλειο, και τὸν ρωτοῦσαν γιὰ μεγάλα ζητήματα κ' ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε στὸν καθένα στὴ γλῶσσα του.

Ἐπαιξε και βιολὶ και ὅλους τοὺς μάγειρε. Τ' ἀηδόνια σῶπασαν και τὸν ἄκουαν μαγευμένα.

Μαγεύθηκε κ' ἡ βασίλισσα, μὰ ἡ βασιλοπούλα ἐνοιωσε στὰ σωθικά της μαζὺ με τὴν ἀγάπη και τὸ θαυμασμὸ και μιά μεγάλη περηφάνεια.

Και ὅταν ὁ βασιλέας ἔλεγε τὸ βράδυ, πῶς ἤθελε τὸ πριγκιπόπαιδο γιὰ παιδί του, γιατί ἡ καλὴ του καρδιά θὰ κάμῃ εὐτυχισμένο τὸ σπῆτι του, και ἡ σοφία του εὐτυχισμένο τὸ βασίλειό του, ἡ κόρη δὲν ἀρνῆθηκε.

Χαρὰ ὁ βασιλέας, χαρὰ ἡ βασίλισσα, δὲν θὰ σβύσῃ ἡ γενεὰ τους. Χαρὰ ὁ λαὸς σάν τῶμαθε!

Γι' αὐτὸ ὁ γάμος γιορτάστηκε σαράντα μέραις και σαράντα νύχταις και ἦταν ἀληθινὸ πανηγύρι σ' ὅλο τὸ βασίλειο.

Ἀμα πέρασαν τὰ πανηγύρια, ἡ βασιλοπούλα μέσα στὸ νυφικὸ δωμάτιο, μετὰ τὸ ὀλόασπρο φόρεμά της, τὸ παρθενικὸ, δάκρυσε ἀπὸ χαρὰ.

Διπλᾶ τὸν αγαποῦσε, γιατί ἐκείνη τὸν ἀνέστησε.

Μόνο, ἡ καλὴ βασιλοπούλα, ἕνα πράγμα ἔχασε: πῶς ὅλους τοὺς λογισμοὺς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ τοὺς λέγῃ. Πληγώνει κανεὶς ἀγιάτρευτα.

Ἔσυρε τὸν ἄνδρα της στὸ παράθυρο, τοῦ ἔδειξε τὸ περιγιάλι και τοῦ εἶπε — θυμᾶσαι; ἐκεῖ... ἐκείνη τὴ θέσι, τὴ θυμᾶσαι; Ποιὸς νὰ σοῦ τὸ ἔλεγε τότε, πῶς μετὰ τὴ σοφία και τῆς χάρες σου, θὰ ἔπαιρνες γυναῖκα τὴ βασίλισσά σου!! ἐσὺ τοῦ ψαῖ ὁ γιός;

Ἐκεῖνος σάν νὰ ξύπνησε ἀπὸ ὄνειρο βαθύ, γύρισε και τὴν εἶδε μετὰ πόνο. Τὰ θεϊκὰ χαρίσματα, ἡ νύχτες τῆς μελέτης, ἡ νιότη, ἡ χωρὶς ἀνάπαυσι και διασκέδασι, ἀλήθεια ἦταν τίποτε;

Ὅλα τῆς τὰ χρεωστοῦσε, ἀλήθεια, και τώρα τοῦ τὰ ἔρριπτε στὸ πρόσωπο;

Ρίχθηκε στὴ θάλασσα και κολυμβώντας ἔφθασε τ' ὀλόασπρο καράβι του, κι' ὥστε ν' ἀκούσῃ τῆς βασιλοπούλας τῆς φωναῖς, τὸ καράβι ἀνοιξε πανιὰ κ' ἐκάρθηκε και ἡ σελήνη ἔδειχνε μόνο μιά γραμμὴ, τὸ δρόμο του.

Ἐκλαψε ἡ κόρη, σκοτώθηκε! Δὲν τὸ εἶπε μετὰ σκοπὸ κακό.

Ἦθελε νὰ τοῦ πῇ πῶς δὲν εἶνε τίποτε τὸ γένος μπρὸς στὰ χαρίσματα.

Μαυροφορέθηκε ἡ Παρθενοχόρα και γύρεψε ἀπ' τὸν πατέρα της, νὰ τῆς ἀρματώσῃ ἕνα καράβι και νὰ τῆς δώσῃ σαράντα κορίτσια γιὰ συντροφισσες νὰ πάγῃ νὰ τὸν βρῇ.

Ὁ βασιλέας πικραμένος, ἔκαμε τὸ θέλημά της κ' ἐκείνη γύριζε ἀνδρικά ντυμένη ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, νὰ τοὺς εὔρῃ.

Μὰ τίποτε, ἄδικα ὁ ἥλιος χρύσωνε τὸ βασίλειο, ἄδικα τὰ πουλιὰ κελαδοῦσαν, ἄδικα τὰ λουλούδια θύμιαζαν τὸν ἀέρα. Ὅλα νεκρά, ὅλα. Ἐλεῖν ἐκεῖνος.

Σὲ κάθε πολιτεία νέα ἐλπίδα και κατόπιν ἀπελπισία μαύρη, ὀλοσκοτεινὴ. Τραβοῦσε τὰ ὀλόξανθα μαλλιά κ' ἔκλαιαν γύρω της ἡ σαράντα κόραις.

Τὸ πανὶ τοῦ καραβιοῦ μας ἀρμένιζε μετὰ τὴν ἐλπίδα μόνο, ἐκείνην εἶχε ὁδηγὸ και τέλος ἔφθασε σὲ μιά πολιτεία μακρινή.

Διαλαλητάδες διαλαλοῦσαν αὐτὸ τὸ διάλημα:

— Ὅποιος κάμει νὰ λαλήσῃ ὁ μουσικὸς τοῦ βασιλέα σὲ τρεῖς μέραις, θὰ πάρῃ ἀτίμητα χαρίσματα. Μὰ ὅποιος ὑποσχεθῇ και δὲν τὸ κάμῃ θὰ χάσῃ τὸ κεφάλι του.

Τρέχει ἡ κόρη στὸ διαλαλητὴ και ρωτᾷ σημάδια, και μαθαίνει πῶς ὁ μουσικὸς τοῦ βασιλέα εἶναι ξένος, πανώρητο λεβεντόπαιδο, και ὁ βασιλέας παραπικραίνεται ποῦ στέκει ἀμίλητος, και γλῶσσα ἔχει μοναχὰ τὸ βιολὶ τὸ παραπονεμένο.

Ἡ κόρη ἀστράψε ἀπὸ χαρὰ. Κατάλαβε πῶς ἐκεῖνος εἶνε ὁ ἀγαπημένος της.

Τρέχει στὸ βασίλειο και τοῦ λέγει.

— Ἐγώ, παινεμένο μου βασιλέα, θὰ κάμω τὸ μουσικὸ σου νὰ λαλήσῃ.

Ὁ βασιλέας τῆς ἔδειξε δυὸ τρία κεφάλια μάγων και γιατρῶν και εἶπε λυπημένος.

— Κρίμα στὴ νιότη σου.

— Μὰ ἐκείνη θέλει νὰ τὸν ἰδῇ και ἄς πεθάνῃ.

Τὸν εἶδε. Πέφτει στὰ πόδια του, τὸν παρακαλεῖ.

Οὔτε τὴν εἶδε, οὔτε τὴν ἔχει. Βουβός, ἀμίλητος. Ἄν ἔμαθε νὰ μιλῇ ὅλαις τῆς γλώσσας, ἔχει και νὰ σωμαίνει σὲ ὅλαις τῆς γλώσσας, ἀκόμη και στὴ γλῶσσα τῆς ἀγάπης.

Πέρασε ἡ πρώτη ἡ βραδυὰ, ἕνα βῆμα ἔκαμε ἡ κόρη στὸ χάρο.

Μὰ τὸν βλέπει ὅλη τὴν ἡμέρα. αὐτὴν τὴν εὐτυχία ὁ χάρος δὲν μπορεῖ νὰ τὴ σβύσῃ!

Τὴ δευτέρη μέρα τὸν παρακαλεῖ ἡ βασιλοπούλα.

— Ἀχ, ἐσὺ τὰ ψάρια τὰ λυπόσουν κ' ἔκλαιες, και τώρα, ἀπιστε, θέλεις τὸ χαμό μου; Βουβός, ἀμίλητος. Μόνο τὸ βιολὶ του δοξάζει πειὸ παραπονετικά.

Πέρασε κ' ἡ δευτέρη βραδυὰ. ἀκόμη ἕνα βῆμα στὸ χάρο.

Ἐξω ὁ λαὸς ἀγρίεψε. Τί ἄδικο αἶμα θὰ χυθῇ!!

Μὰ ὁ βασιλέας ἔτσι τὸ εἶπε και ἔτσι θὰ γένῃ.

Τὴν τρίτη μέρα δὲν ἔκλαψε πειὸ ἡ βασιλοπούλα, φόρεσε τὰ νυφικά της, ἔπλεξε τὰ χρυσόξανθα μαλλιά και τὸν ἔβλεπε τὸν ἀγαπημένο της μ' ἐκεῖνα τὰ μάτια ποῦ θάκλεινε ὁ χάρος.

Τὸ βιολὶ ἔχυνε παράπονα ποῦ ἔσχιζαν καρδιάς.

Ἡ βασιλοπούλα μιά χάρι ζήτησε ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ μουσικὸς νὰ βρεθῇ ἀντίκου της, τὴν ὥρα ποῦ θὰ τὴν κρεμνοῦνε.

Περίμενε νὰ ξεχάσῃ και θελιά και μακράν βλέποντας τὸν ἀγαπημένο της.

Ὁ βασιλέας δέχθηκε. Ἡ καρδιά του ποῦ ἔμελλε μέσα, μὰ δὲν μπορούσε πειὸ νὰ πάρῃ πίσω τὸ βασιλικὸ του λόγο και συλλογίσθηκε μόνο βαθειὰ βαθειὰ, πῶς καλλίτερα και ὁ βασιλέας νὰ μένῃ ἀμίλητος, καλλίτερα παρὰ νὰ μιλῇ ἀσυλλόγιστα.

Μαζεύθηκε λαὸς σάν τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς μας.

Σ' ἕνα θρόνο ἡ βασίλισσα δακρυομένη και πονεμένη, σ' ἄλλο θρόνο ὁ βασιλέας συλλογισμένος, και σ' ἄλλο ὁ μουσικὸς ἄλαλος.

Ὁ Μακελᾶρης ἀνέβασε τὴν κόρη στὸ σκα-

μνί. Πέρασε στὸν ἀφρόπλαστο λαιμὸ τῇ θελιά κ' ἔτριξαν τὰ μαργαριτάρια τῆς καὶ θαρρεῖς γλώμισαν πειδὸν πολὺ.

Ἡ ματιά τῆς καρφωμένη στὸν ἀγαπημένο τῆς εἶχε μέσα κᾶτι ἀπὸ παράκλησι, καὶ κᾶτι ἀπὸ συγχώρεσι.

Σιωπὴ μεγάλη. Δηγοῦνται, πῶς ὁ μακελάρης σκούπισε κρυφὰ κρυφὰ ἓνα δάκρυο, τὴν ὥρα ποῦ ἔπαιρνε τὸ σκαμνί.

Μὰ ἔξαφνα ὁ μουσικὸς κάμνει ἓνα νεῦμα στὸ μακελάρη καὶ πλησιάζει στὸ βασιλέα.

Πολυχρονεμένη μου βασιλέα.

Μίλησε, μίλησε, εἶπαν ὅλοι... καὶ ξέσπασαν σὲ ἀναφυλλητό.

Ὁ Βασιλέας δάκρυσε κ' ἐκεῖνος.

Ὁ λόγος σου ὁ βασιλικὸς κατεδίκασε τὴ βασιλοπούλα, γιὰ χάρι μου, στὸ θάνατο. Ἐχὼ τὸ δικαίωμα ν' ἀγοράσω τὴ ζωὴ τῆς;

— Ναί, μετὰ χαρᾶς.

— Σοῦ δίνω πέντε παράδες.

Ἐδῶκε πέντε παράδες, ἔλυσε μόνος του τὸ σχοινὶ καὶ τῆς εἶπε σιγὰ σιγὰ.

— Ἐλπίζεις ποτέ, ξοῦ, ἡ βασιλοπούλα, νὰ ἀγορασθῇς ἀπ' τὸ γυνὶ τοῦ παρᾶ γιὰ πέντε παράδες;

Μὰ ἐκεῖνη σώπασε. Σκλάβα του; ἦταν σκλάβα του ἀπ' τὴ στιγμὴ ποῦ τὸν πρωταγάπησε. Καὶ τῆς ἀγάπης ἡ σκλαβιά εἶναι ἡ πειδὸ γλυκεῖα σκλαβιά. Σκλαβιά τῆς φαίνονταν τὸ βασιλείου τῆς, καὶ τώρα βασιλείο ἡ σκλαβιά τῆς.

Ὁ βασιλέας ἔδωκε τὸ μισὸ βασιλείου τοῦ στὸ μουσικὸ κ' ἐγύρισαν ὅλοι μαζὺ στὸ μαυροφορεμένο παλάτι τοῦ πατέρα τῆς. Καὶ γιόρτασαν ἄλλαις σαράντα μέραις χαρὰ καὶ σαράντα νύχτες πασχαλιά.

Ἐξησαν αὐτοὶ καλὰ κ' ἐμεῖς καλλίτερα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΛΕΟΠΑΡΔΗ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΨΥΧΗΣ

Τῇ προσφιλεῖ μνήμῃ τοῦ φίλου μου
Δ. Παπαρηγοπούλου.

ΦΥΣΙΣ

Πήγαине, φιλτάτη μου κόρη, τοιαύτη θὰ εἶσαι καὶ θὰ ὀνομάζεσαι ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας. Ζήσε καὶ ἔσο μεγάλη καὶ δυστυχής.

ΨΥΧΗ

Τί κακὸν ἔπραξα ἐγὼ πρὶν ζῆσω, διὰ τὸ ὅποιον με καταδικάζεις εἰς αὐτὴν τὴν τιμωρίαν;

ΦΥΣΙΣ

Ποῖαν τιμωρίαν, κόρη μου;

ΨΥΧΗ

Δὲν με προορίζεις σὺ νὰ εἶμαι δυστυχής;

ΦΥΣΙΣ

Ἀλλὰ διότι σὲ θέλω μεγάλην, καὶ τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν χωρὶς ἐκεῖνο. Ἐκτὸς τούτου σὺ εἶσαι προωρισμένη νὰ ζωοποιήσης ἐν ἀνθρώπινον σῶμα ὅλοι δὲ οἱ ἄνθρωποι κατ' ἀνάγκην γεννῶνται καὶ ζῶσι δυστυχεῖς.

ΨΥΧΗ

Ἀλλ' ἀπεναντίας θὰ ἦτο δίκαιον σὺ νὰ προέβλεπες, ὥστε αὐτοὶ νὰ ἦσαν κατ' ἀνάγκην εὐτυχεῖς ἢ, ἀφοῦ δὲν ἠδύνασο νὰ πράξῃς τοῦτο, ὥφειλες ν' ἀπέχῃς ἀπὸ τὸ νὰ θέτῃς αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.

ΦΥΣΙΣ

Οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. Ὑπόκειμαι εἰς τὴν Μοῖραν, ἡ ὁποία ὀρίζει ἄλλως πῶς, δι' οἷονδήποτε λόγον, τὸν ὅποιον οὔτε σὺ οὔτ' ἐγώ, δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν. Ἦδη ἀφοῦ σὺ ἐπλάσθης καὶ προωρίσθης νὰ μορφώσης ἐν ἀνθρώπινον σῶμα, καμμία δύναμις πλέον, οὔτε ἰδική μου οὔτε ἄλλον τινός, εἶνε ἱκανὴ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν κοινὴν δυστυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐκτὸς ταύτης σὺ ἀναγκαίως θὰ ὑποστῇς ἰδιαιτέραν τινὰ δυστυχίαν, καὶ πολὺ μεγαλειτέραν, διὰ τὴν ἐξοχότητα μετὰ τὴν ὁποίαν σὲ ἐπροίκισα.

ΨΥΧΗ

Ἐγὼ τίποτε δὲν ἔμαθα ἀκόμη, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀρχίζω νὰ ζῶ, καὶ διὰ τοῦτο ἴσως δὲν σὲ ἐννοῶ. Ἀλλ' εἰπέ μου, ἐξοχότης καὶ δυστυχία ἔκτακτος εἶνε κατ' οὐσίαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα; ἢ, ἂν ἦσαν δύο, δὲν θὰ ἠδύνασο σὺ νὰ διαχωρίσῃς τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο;

ΦΥΣΙΣ

Εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀναλόγως, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ζώων ὅλων τῶν γενῶν, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅτι καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο εἶνε σχεδὸν τὸ αὐτό· διότι ἡ ἐξοχότης τῶν ψυχῶν ἐπιφέρει μεγαλειτέραν ἔντασιν τῆς ζωῆς των, τὸ ὅποιον συνεπιφέρει μεγαλειτέραν συναίσθησιν τῆς ἰδίας των δυστυχίας, καὶ τοῦτο εἶνε ὡς ἂν ἔλεγον μεγαλειτέραν δυστυχίαν. Ὡσαύτως ἡ μεγαλειτέρα ζωὴ τῶν ψυχῶν ἐγκλείει μεγαλειτέραν δύναμιν φιλοτιμίας, ὅπουδήποτε καὶ ἂν αὕτη κλίνη, καὶ ὑπὸ οἰανδήποτε ὄψιν παρουσιάζεται. Τὸ δὲ μεγαλειτέρον τοῦτο αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας, ἐπιφέρει μεγαλειτέραν δυσαρέσκειαν καὶ θλίψιν διὰ τὴν στέρησιν αὐτῆς, καὶ μεγαλειτέραν ὀδύνην διὰ τὰς ἐπερχομένας ἐναντιότητας. Ὅλα αὐτὰ ἐμπεριέχονται εἰς τὴν πρωτογενῇ καὶ αἰωνίαν τάξιν τῆς κτίσεως, τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἡμπορῶ νὰ μεταβάλω. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ λεπτότης τῆς διανοίας σου καὶ ἡ ζωηρότης τῆς φαντασίας σου θὰ σὲ στέρησουν μεγάλου μέρους τῆς κυριότητός σου. Τὰ ἄλλα ζῶα μεταχειρίζονται εὐκόλως, εἰς τοὺς σκοπούς, τοὺς ὁποίους προτίθενται, ὅλην των τὴν δύναμιν καὶ βίαν. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι σπανιώτατα κάμνουν χρῆσιν ὅλης τῆς δυνάμεώς των, ἐμποδιζόμενοι συνήθως ἀπὸ τὴν κρίσιν καὶ τὴν φαντασίαν, αἱ ὁποῖαι γεν-

νοῦν μυρίας δυσκολίας κατὰ τὴν σκέψιν, καὶ μυρία κωλύματα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Οἱ ἀνικανώτεροι ἢ ἀπειρότεροι εἰς τὸ νὰ βουλευῶνται καὶ νὰ κρίνωσι καθ' ἑαυτούς, εἶνε οἱ προθυμώτεροι εἰς τὸ ν' ἀποφασίζωσι, καὶ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσι οἱ πλέον δραστήριοι. Ἀλλ' αἱ ὁμοίαι σου ψυχὰι ἐμπεπλεγμέναι διηνεκῶς εἰς τὸν ἑαυτὸν των καὶ ὑπερνικώμεναι τρόπον τινὰ ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν δυνάμεών των, ὅθεν ἀσθενέστεραι ἀπὸ τῶν ἑαυτὸν των, ὑπόκεινται τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν ἀμφιβολίαν, τόσον κατὰ τὴν σκέψιν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Καὶ τοῦτο εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ μέγιστα κακὰ τὰ ὁποῖα καταθλίβουσι τὸν ἀνθρώπινον βίον. Πρόσθεσε δὲ ὅτι, ἐνῶ διὰ τὴν ἐξοχότητα τῶν αἰσθημάτων σου θὰ ὑπερβῇς εὐκόλως καὶ εἰς ὀλίγον χρόνον σχεδὸν ὅλας τὰς ἄλλας τοῦ εἶδους σου εἰς τὰ σοβαρώτερα μαθήματα καὶ εἰς τὰς δυσκολωτάτας ἐπιστήμας, ἐν τούτοις θὰ σοῦ ἀποβῇ πάντοτε ἡ ἀδύνατον ἢ πολὺ δύσκολον νὰ μάθῃς καὶ νὰ ἐκτελέσῃς πλεῖστα πράγματα, ἐλάχιστα μὲν καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ ἀναγκαϊότατα εἰς τὴν συναλλαγὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ταῦτα δὲ θὰ τὰ ἴδῃς ταυτοχρόνως ἐκτελούμενα μετὰ τελειότητα, καὶ ἐκμανθάνόμενα χωρὶς κόπον ἀπὸ μυρία πνεύματα, ὅχι μόνον κατώτερα σου, ἀλλ' ἐν γένει ἄξια περιφρονήσεως. Αὐταὶ καὶ μυρία ἄλλαι δυσκολίαι καὶ ἀθλιότητες ἐπασχολοῦσι καὶ περιβάλλουν τὰς μεγάλας ψυχὰς. Ἀλλ' ἀνταμείβονται ἀφθόμως ἀπὸ τὴν φήμην, τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς τιμὰς, ἅτινα παρέχει εἰς τὰ μεγάλα ταῦτα πνεύματα τὸ μεγαλεῖον των, καὶ ἀπὸ τὴν διάρκειαν τῆς μνήμης, τὴν ὁποίαν ἐγκαταλείπουν περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους των.

ΨΥΧΗ

Ἀλλὰ τὰς τιμὰς αὐτὰς καὶ τοὺς ἐπαίνους τοὺς ὁποίους σὺ λέγεις, θὰ τοὺς λάβω ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἀπὸ σὲ ἢ ἀπὸ ποῖον ἄλλον;

ΦΥΣΙΣ

Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· ἐπειδὴ ἐκτὸς αὐτῶν κανεὶς ἄλλος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὰ δώσῃ.

ΨΥΧΗ

Ἀκουσε λοιπόν· ἐγὼ ἐσυλλογίζομαι ὅτι, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζω νὰ πράξω ὅ,τι εἶνε ἀναγκαϊότατον, ὅπως λέγεις, εἰς τὴν συναλλαγὴν μετὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τὸ ὅποιον ἀποβαίνει εὐκόλον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πτωχότερα πνεύματα, ἐγὼ θὰ ἔμενα περιφρονημένη, οἱ

δὲ ἄνθρωποι θὰ μὲ ἀπέφευγον μᾶλλον ἀντὶ νὰ μὲ ἐπαινέσουν ἢ, βεβαίως, θὰ ἔζων ἄγνωστος σχεδὸν εἰς πάντας, ὡς ἄχρηστος εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων.

ΦΥΣΙΣ

Εἰς ἐμὲ δὲν ἐδόθη ἡ δύναμις τοῦ νὰ προγινώσκω τὰ μέλλοντα· ὅθεν οὔτε ἡμπορῶ νὰ σοῦ προαναγγείλω τί θέλουν πράξει ἢ πῶς θέλουν σκεφθῆ περὶ σοῦ οἱ ἄνθρωποι, ἐνῷ θὰ εἶσαι εἰς τὴν γῆν. Εἶνε ὅμως ἀληθές, ὅτι ἀπὸ τὴν πείραν τοῦ παρελθόντος, ἐγὼ συμπεραίνω μᾶλλον πιθανόν, ὅτι αὐτοὶ θέλουν σὲ κατατρέχει διὰ τοῦ φθόνου, καὶ τοῦτο εἶνε μία ἄλλη συμφορὰ, ἣτις συνήθως ἐπέρχεται εἰς τὰς ἐξόχους ψυχάς. Ἡ θέλουν σὲ καταθλίψῃ μὲ τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν. Ἐκτὸς τούτων αὐτὴ ἡ τύχη καὶ ἡ μοῖρα εἶνε συνήθως ἐχθραὶ τῶν ὁμοίων σου. Ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον, ὅπως συνέβη εἰς τινὰ ὀνομαζόμενον Καμόνς, ἢ ὀλίγον ἀργότερα μετὰ τινὰ ἑτη, ὅπως συνέπεσεν εἰς ἄλλον τινὰ καλούμενον Μίλτων, θέλεις δοξασθῇ καὶ ἀνυψωθῇ μέχρις οὐρανοῦ, δὲν λέγω ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ τοῦλάχιστον, ἀπὸ τὴν εὐάριθμον δμάδα τῶν ὁρθῶς κρινόντων ἀνθρώπων. Καὶ ἴσως ἡ κόνις τοῦ σώματος, εἰς τὸ ὁποῖον θίλεις κατοικήσῃ, θὰ ἀναπαυθῇ εἰς μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον· καὶ οἱ χαρακτηριστικὲς τοῦ προσώπου του, τοὺς ὁποίους θ' ἀπομιμηθοῦν κατὰ διαφόρους τρόπους, θὰ περιέλθουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐλθὺν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πολλοῦς, καὶ ἀπὸ ἄλλους θὰ διαμνημονευθοῦν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν αἱ περιπέτειαι τοῦ βίου του· ἐπὶ τέλους δὲ εἰς ὅλον τὸν κόσμον θὰ ἀντηχῇ τὸ ὄνομά σου. Ἐκτὸς ἐάν, ἀπὸ βασκανίας τῆς τύχης, ἢ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀφθονίαν τῶν δυνάμεών σου, ἤθελες ἐμποδισθῇ διαρκῶς νὰ δείξῃς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀνάλογον τεκμήριον τῆς ἀξίας σου. Καὶ τούτου δὲν λείπουν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολλὰ παραδείγματα, γνωστὰ εἰς ἐμὲ μόνην καὶ εἰς τὴν Μοῖραν.

ΨΥΧΗ

Μητέρα μου, μολονότι εἶμαι ἄμοιρος ἀκόμη τῶν ἄλλων γνώσεων, αἰσθάνομαι ὅμως ὅτι ἡ μεγίστη ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ μόνη ἐπιθυμία τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες, εἶνε ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐτυχίας. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἱκανὴ νὰποκτήσω τὴν δόξαν, βεβαίως δὲν εἶμπορῶ ἄλλως νὰ ἐπιθυμήσω αὐτήν, —

δὲν εἰξεύρω ἂν ὁμιλῶ καλῶς ἢ κακῶς — παρὰ μόνον ὡς εὐτυχίαν, ἢ ὡς χρήσιμον πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῆς. Κατὰ τοὺς λόγους σου, ἡ ἐξοχότης μὲ τὴν ὁποίαν μ' ἐπροίκισες, ἡμπορεῖ κάλλιστα νὰ εἶνε ἐφόδιον καὶ μέσον πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς δόξης, ἀλλ' ὅμως δὲν φέρει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἀπεναντίας. ἔλκει βιαίως εἰς τὴν δυστυχίαν. Καὶ οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν δόξαν, εἶνε πιστευτόν, ὅτι θὰ μὲ ὀδηγήσῃ πρὶν ἔλθῃ ὁ θάνατος· ἀπ' οὗ δ' ἐπέλθῃ οὗτος, ποῖον ὄφελος ἢ ποία τέρψις δύναται νὰ μοῦ προέλθῃ ἀπὸ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου; Καὶ τέλος εἶμπορεῖ εὐκόλως νὰ συμβῇ, ὡς σὺ λέγεις, ὅτι αὐτὴν τὴν ἰδιότροπον δόξαν, ἀμοιβὴν τοσαύτης δυστυχίας, νὰ μὴ δυνηθῶ ποτὲ νὰ τὴν ἀποκτήσω, κατ' οὐδένα τρόπον. Ὅθεν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λόγους σου ἐγὼ συμπεραίνω, ὅτι σὺ ἀντὶ νὰ μὲ ἀγαπᾷς ἐξαιρετικῶς, ὡς ἐβεβαίωνες εἰς τὴν ἀρχὴν, τρέφεις μᾶλλον πρὸς ἐμὲ μῖσος καὶ δυσμένειαν μεγαλειτέραν παρ' ὅσιν θὰ ἔχουν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ τύχη ἐνός σου θὰ εἶμαι εἰς τὸν κόσμον. Ἀφοῦ δὲν ἐδίστασες νὰ μοῦ δωρήσῃς ἐν τόσον ὀλέθριον δῶρον, ὁποῖον εἶνε ἡ ἐξοχότης, τὴν ὁποίαν τόσον μοῦ ἐξυμνεῖς. Ἐπειδὴ αὕτη θὰ εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ μέγιστα κωλύματα, τὰ ὁποῖα θὰ μὲ ἐμποδίσουν νὰ φθάσω εἰς τὸν μόνον σκοπὸν μου, δηλαδὴ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.

ΦΥΣΙΣ

Κόρη μου, ὅλαι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἐγὼ σοῦ ἔλεγα, εἶνε προωρισμέναι νὰ γίνουν λεία τῆς δυστυχίας, χωρὶς ἐγὼ νὰ πταίω. Ἀλλ' εἰς τὴν γενικὴν ἀθλιότητα τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ εἰς τὴν ἄπειρον ματαιότητά πάσης τέρψεως αὐτῆς καὶ ὠφελείας, ἡ δόξα θεωρεῖται ἀπὸ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, τὸ ὁποῖον παρεχωρήθῃ εἰς τοὺς θνητούς, καὶ τὸ σπουδαιότερον μέλημα, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ δύνανται νὰ προτάξουν εἰς τὰς σπουδὰς των καὶ εἰς τὰς πράξεις των. Ὅθεν οὐχὶ ἀπὸ μῖσος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀληθῆ καὶ ἰδιαιτέραν εὐνοίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸς σέ, εἶχα ἀποφασίσῃ νὰ σοῦ παρᾶσχω, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὅλα τὰ βοηθήματα ὅσα εἶχον εἰς τὴν ἐξουσίαν μου.

ΨΥΧΗ

Εἰπέ μου, ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, τὰ ὁποῖα σὺ ἀνέφερες, εἶνε, κατὰ τύχην, κανὲν προικισμένον μὲ μικροτέραν ζωτικότητα καὶ εὐαισθησίαν παρὰ οἱ ἄνθρωποι;

ΦΥΣΙΣ

Ἄν ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰ ζώοντα, ὅλα τὰ ζῶα εἶνε κατὰ τοῦτο, τὰ μὲν περισσότερον, τὰ δὲ ὀλιγώτερον, κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἔχει μεγαλειτέραν δόσιν ζωῆς καὶ ὑψηλότερον αἴσθημα, παρὰ κάθε ἄλλο ζῶον, διότι εἶνε ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα τὸ τελειότερον.

ΨΥΧΗ

Λοιπὸν θέσον με, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, εἰς τὸ ἀτελέστερον ἀπὸ ὅλα ἢ, ἐάν δὲν δύνασαι νὰ πράξῃς τοῦτο, ἀφοῦ μὲ ἀπογυμνώσῃς ἀπὸ ὅλα τὰ χαρίσματα ὅσα μὲ στολίζουν, κάμε με ὅμοιον πρὸς τὸ πλεόν ἀναίσθητον καὶ μωρὸν ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἀπὸ ὅσα ποτὲ παρήγαγες.

ΦΥΣΙΣ

Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο δύναμαι νὰ σὲ εὐχαριστήσω καὶ καταγίνομαι νὰ τὸ πράξω, ἀφοῦ σὺ ἀπορρίπτεις τὴν ἀθανασία, διὰ τὴν ὁποίαν σὲ εἶχα προορίσῃ.

ΨΥΧΗ

Καὶ ἀντὶ τῆς ἀθανασίας, σὲ παρακαλῶ νὰ ἐπιταχύνης ὅσον εἶνε δυνατόν τὸν θάνατον.

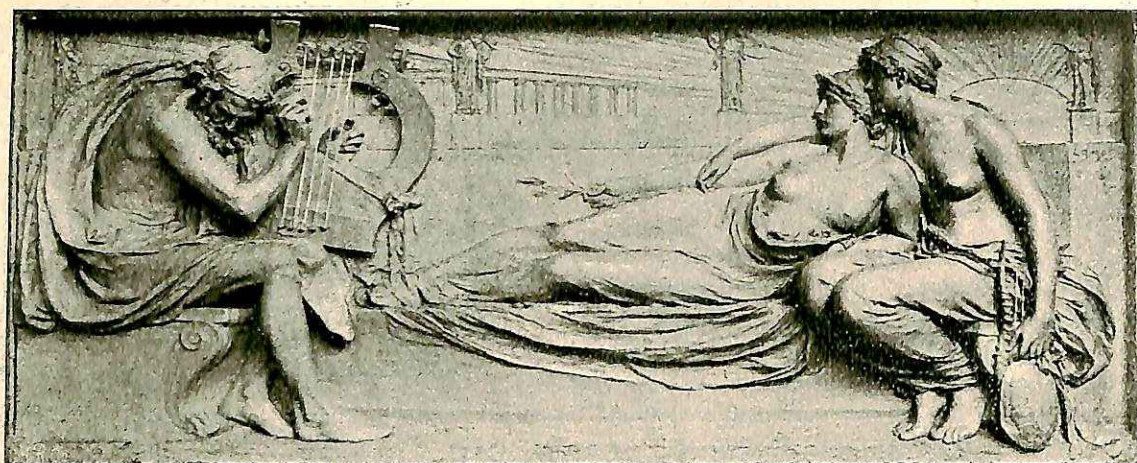
ΦΥΣΙΣ

Περὶ τούτου θέλω συγεννοηθῇ μὲ τὴν Μοῖραν.

Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ — Νεάπολις. Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΗΣ

J. Keats

D A N T E

FRANCESCA DA RIMINI

Η μετάφρασις ἀντιγράφεται εἰς τὸν ποιητὴν Δ. Προβλέγγιον.

„ Quel giorno più non vi leggemmo avante “

Μιά μέρα οἱ δύο μας ἦσαν χα διαβάσαμε
Τοῦ Λανσελότου τὴ γλυκόλαλη ἱστορία,
Ἦμαστε μόνοι, καὶ περνούσαμε τὴν ὥρα μας
Δίχως καμμιὰ σὺν τοῦ μας ὑποψία.

Πολλὲς φορές, ἀλήθεια, ἀλλάζ' ἡ ὄψη μας,
Καὶ κοιταζόμαστε ἄφωνοι κ' οἱ δύο,
Μὰ πάλι χαμηλώναμε τὰ βλέφαρα
Μέσ' σὺν παθητικώτατο βιβλίῳ.

Ὅμως σὰ φτάσαμεν ἐκεῖ, ποῦ ἔνα χαμόγελο
Γλυκοφιλοῦν δὺν χεῖλη ἐρωτευμένα,
Αὐτός, ποῦ ἀπὸ τότε δὲ χωρίστηκε
Μήτε στή γῆ, μήτε κι' ἐδῶ, στιγμὴ ἀπὸ μένα,

Σκύβει λαχταρισμένος καὶ σὺν χεῖλη μου
Ἐνα φίλ' του, ὁλότρεμο μοῦ δίνει,
Κ' ἔγινε τὸ βιβλίῳ Γαλεότος* μας,
Κι' ἄλλο δὲν ἐδιαβάσαμε τὴ μέρα ἐκείνη.

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

* Ὁ ἱππότης, ὁ βοηθήσας τὸν ἔρωτα τοῦ Λανσελότου καὶ τῆς Γυνέβρας.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΕΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ*

3. Ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει.

Μικρὸν μετὰ μεσημβρίαν ἀναχωρήσαντες ἐξ Ἰόππης ἀφικόμεθα περὶ ἑσπέραν εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν. Τὴν ἐπαύριον — Μεγάλην Τρίτην — τὸ ἔργον τῶν ἐξ Ἑλλάδος προσκυνητῶν ὑπὲρ-ξεν ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Λαμιανοῦ, παρέχοντος πᾶσιν ἀπὸ τῆς χθρὲς ἀγαστὴν φιλοξενίαν. Ὁ Πατριάρχης εὐμενῶς ὑποδεξάμενος πάντας καὶ δοὺς τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας αὐτοῦ, ἀνέθηκεν εἰς τὸν εὐπαιδευτον ἱεροδιάκονον τοῦ ἀγίου Τάφου Γερμανὸν νὰ περιαγάγῃ τοὺς προσκυνητάς εἰς τὰ ἱερὰ σεβάσματα καὶ ἰδίως εἰς τὸν ἱστορικώτατον ναὸν τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως, ἔνθα καὶ ὁ ἅγιος Τάφος. Ἐγὼ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐγίνωσκον καλῶς τὰ κατὰ τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ τὸν εἰρημένον ναὸν καὶ πάντα τὰ ἄλλα σεβάσματα. Οὐχ ἦν συνώδευσα πάλιν τοῖς φίλοις συμπροσκυνηταῖς ἐν τῇ περιήγει τοῦ δόκκληρον ἱστορίαν, δόκκληρον μουσεῖον ἱερῶν ἀρχαιοτήτων ἐν αὐτῷ περιέχοντος καὶ δὴ καὶ δόκκληρον χριστιανικὸν κόσμον Ὁρθόδοξον, Λατινικόν, Ἀρμενικόν, Κοπτικόν καὶ Συριακὸν ἐν τοῖς διαφόροις διαμερίσμασιν αὐτοῦ καὶ ποικίλοις σεβάσμασιν ἐκπροσωποῦντος ναοῦ. Πλὴν τοῦ ναοῦ τούτου, τοῦ περιέχοντος καὶ τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, πολλὰ ὑπάρχουσιν ἔτι σεβάσματα καὶ μνημεῖα ἱερὰ καὶ τοποθεσίαι ἄξιαι ἐπισκέψεως ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει καὶ τῇ ἀμέσῳ περιοχῇ αὐτῆς (ὁ λόφος Ἀμορία, ὁ ἐνταῦθα εἰς τέμενος Μωαμεθανικὸν μεταβεβλημένος Βυζαντινὸς χριστιανικὸς ναὸς τῆς Θεοτόκου (τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων), ὁ ναὸς τοῦ Ἀβδαμελίκ, ὁ κοινῶς καλούμενος ναὸς τοῦ Ὁμάρ, ὁ ἐν αὐτῷ φυσικὸς βωμὸς τῶν χρόνων τοῦ Σολομῶντος, τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἡ λεγομένη Γαλιλαία τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ λόφος τῆς Ἀναλήψεως), ὁ χεῖμαρρος τῶν Κέδρων καὶ ἡ Κοιλὰς Χιννώμ, ἔτι δὲ ἡ Βηθλεὲμ μετὰ τοῦ περιήμου ἐνταῦθα ναοῦ τῆς Γεννήσεως καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ὑπογείου σπηλαίου, ἔνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ἡ Βηθανία μετὰ τοῦ ἐνταῦθα τάφου τοῦ

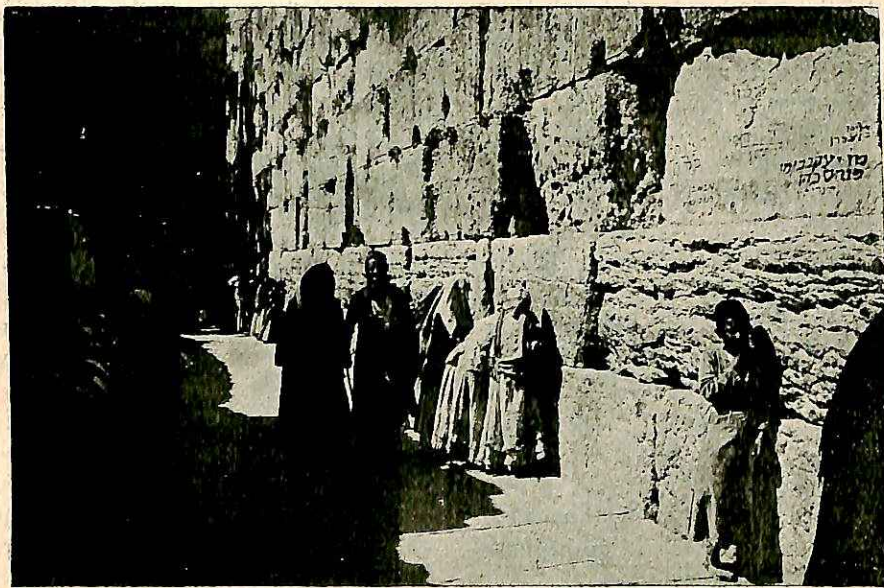
* Ἰδε σελ. 36) Γ' Τόμου.

Λαζάρου, ἡ Γεσθημανὴ μετὰ τοῦ ἐνταῦθα ἐξ ἡμίσους ὑπὸ Ὁρθοδόξων καὶ Ἀρμενίων κατεχομένου ἱεροῦ)· ὀλίγον δὲ μακρότερον τῆς ἀγίας πόλεως ἡ Ἱεριχώ, ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Μοναστήρια. Ἰδίως τὸ ἐπὶ ὑψηλῆς ἀκρας ὄρους Σαραντάριον, (ἐκεῖ ἔνθα κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν βάπτισιν ἐνήστευσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας), αἱ μοναὶ τοῦ Χωζεβάν καὶ ἰδίως ἡ τοῦ Ἀγίου Σάββα καὶ τέλος ἡ περὶ ἱερὸς Χεβρών.

Βεβαίως ὑπὸ χριστιανικὴν, θρησκευτικὴν καὶ δὴ καὶ Ἑλληνικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐποψιν, τὸ μέγιστον καὶ σπουδαιότατον καὶ δὴ καὶ ἱστορικώτατον τῶν μνημείων εἶναι ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἀλλ' ὑπὸ καθόλου ἱστορικὴν καὶ γενικωτέραν θρησκευτικὴν ἐποψιν ἡ Παλαιστίνη ἅπασα εἶναι δόκκληρον μνημεῖον ἱστορικὸν θρησκευτικόν, ὅπως ἡ Ἑλλάς ἅπασα εἶναι δόκκληρον μνημεῖον ἱστορικὸν ἐπιστήμης καὶ καλλιτεχνίας, δόκκληρον μουσεῖον μνημείων τῆς τέχνης τοῦ καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ.

Οὐδεὶς τῇ ἀληθείᾳ τόπος ἱστορικὸς ἄλλως παρέχει ἀναμνήσεις ἱστορικὰς θρησκευτικὰς οὕτω ποικίλας, ὥς ἡ Παλαιστίνη, διότι οὐδαμῶς ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης εὐρίσκει τις τὸν τοσοῦτον ποικίλον ἐκείνον συνδυασμὸν καὶ συνάφειαν τῶν τριῶν μεγάλων ἐξ ἀλλήλων ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ἱστορικὴν αὐτῶν μορφήν παραχθέντων τριῶν θρησκευμάτων τῆς κυρίως ἱστορικῆς ἀνθρωπότητος, Ἰουδαϊσμοῦ, Χριστιανισμοῦ καὶ Μωαμεθανισμοῦ. Ἡ Παλαιστίνη εἶναι οὐ μόνον ὁ χώρος, ἐν ᾧ τὰ τρία ταῦτα θρησκευτάματα τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν ἔλαβον γένεσιν, (διότι ἐνταῦθα ἐμμέσως ἔλαβεν ἀρχὴν καὶ τὸ Ἰσλάμ κατὰ μέγα δὲ μέρος καὶ ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐδρασάν καὶ ἡγωνίσθησαν ἐναντίον ἀλλήλων, ἀλλ' εἶναι ἐνταῦθα καὶ μέγα ἱερὸν, ἐν ᾧ τὸ μὲν παρ' ἀλλήλα, τὸ δὲ καὶ ὑπ' ἀλλήλα, ἐνιαχοῦ μάλιστα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ σῶα ἢ ἐν ἐρειπίοις εἰσὶν ἰδρυμένα τὰ μεγάλα σεβάσματα τῶν τριῶν θρησκευμάτων. Ἰνα δὲ ἐκ τῶν πολλῶν ἐν ἀναφέρωμεν παράδειγμα, ὡς ὁρίωμεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ

βλέμμα ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ταύτης, ἐν θέσει ὑψηλῇ καὶ περιόπτῳ, ὑψοῦται ὁ εὐρύς χώρος, ἐν ᾧ ὁ Σολομὼν ἔκτισε τὰ ἀνάκτορα αὐτοῦ καὶ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Ἐκ τοῦ κτίσματος τοῦ Σολομῶντος σώζονται νῦν μόνον τὰ μεγαλοπρεπέστατα θεμέλια τείχη τοῦ περιβόλου, ὁ εὐρύτατος ὑπόγειος χώρος, ὁ λεγόμενος σταῦλος τοῦ Σολομῶντος, τὸ δεῖθρον, ὅπερ ἐκ τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σολομῶντος, τῆς περὶ τὴν Βηθλεέμ, φέρει τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πάλαι ποτὲ ἀκρόπολιν τοῦ παροιμιώδους ἐπὶ σοφία, μεγαλοπρεπείᾳ καὶ πλούτῳ βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ. Ἐντὸς τοῦ περιβό-

Ο τοίχος τῶν κλαυθμῶν τῶν Ἰουδαίων.

λου τούτου, τοῦ καλουμένου νῦν χαράμεσσερίφ, ἦτοι ἱεροῦ περιβόλου, ἐγγὺς τοῦ ἐδάφους τοῦ πάλαι Ἰουδαϊκοῦ ναοῦ, ὑψοῦται ὁ περίφημος ναὸς τῆς Παναγίας ὁ κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' καὶ μεταβληθεὶς εἰς τέμενος μωαμεθανικὸν ὑπὸ τοῦ πορθητοῦ τῆς ἁγίας πόλεως χαλίφου Ὁμάρ Α' (ἐξ οὗ παρήχθη ἡ πλημμελής δοξασία ὅτι ὁ Ὁμάρ δῆθεν ἔκτισεν ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος τὸ βραδύτερον ὑπὸ τοῦ χαλίφου Ἀβδαλμελίκ κτισθὲν μωαμεθανικὸν τέμενος). Ἐγγὺς δὲ τοῦ εἰς μωαμεθανικὸν προσκυνητήριον μεταβληθέντος τούτου χριστιανικοῦ ναοῦ, ὑψοῦται τὸ περικαλλὲς μωαμεθανικὸν τέμενος τοῦ Ἀβδαλμελίκ, τὸ περιέχον ἐντὸς αὐτοῦ τὸν φυσικὸν βωμὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἐν τῷ περιβόλῳ λοιπὸν τούτῳ συναντῶνται αἱ τρεῖς

θρησκεῖαι καὶ αἱ τρεῖς ἱστορίαι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Σήμερον ὁ Ἰουδαῖος δὲν εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ περιβόλου. Καθ' ἑκάστην Παρασκευὴν μ.μ. περὶ δυσμὰς ἡλίου ὁ διερχόμενος περὶ τὴν βορειανατολικὴν πλευρὰν τοῦ περιβόλου εἰς τὸν λεγόμενον τοῖχον τῶν κλαυθμῶν (Καουλὰτ μα αρβέ) βλέπει ἐνταῦθα πλῆθος Ἑβραίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν, τὸ πλεῖστον ἁλλοδαπῶν, ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Εὐρώπης εἰς Ἱερουσαλήμ εἰς προσκύνησιν μεταβαίνοντων, κρατούντων ἐν ταῖς χερσὶ τὴν βίβλον ἐν διαφόροις μεταφράσεσιν, Ἰσπανικῇ, Γερμανικῇ,

Πολωνικῇ, ἀλλ' ἐν γράμμασι πάντοτε Ἑβραϊκοῖς, ἀναγινωσκόντων, κυπτόντων ἐπὶ τῶν θεμελίων τειχῶν, κλαίωντων, κοπτόντων τὰ στήθη, ὀδυρομένων τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν, τοῦ μόνου ἱεροῦ, ὅπερ ἦτο καὶ κέντρον τῆς βασιλείας αὐτῶν, τὸ καταστραφέν ἀκριβῶς μετὰ τῶν τελευταίων σπινθήρων τῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν. Διότι πρέπει νὰ σημειωθῇ καλῶς ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἔχουσι σήμερον ἱερὸν ἦτοι ναὸν οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου, οὔτε ἱεροσύνην, οὔτε ἀρχιερωσύνην. Διότι ἐν μόνον ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν αὐτοῖς ἱερὸν ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικόν, ὅπερ δὲν ὑπάρχει σήμερον καὶ ὅπερ μόνον διὰ τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίας καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τούτου ἀνορθώσεως τοῦ κράτους τοῦ Ἰουδαϊκοῦ δύναται νὰ ἀνακτισθῇ. Οἱ νομιζόμενοι συνήθως ὑπὸ τῶν πολλῶν ναοὶ τῶν Ἰουδαίων ἦτοι

αἱ συναγωγαί, εἰσὶν ἀπλῶς σύλλογοι ἐθνικοί, ἐνθα γίνονται προσευχαὶ ἢ ψάλλονται ᾠσματα, ἀλλ' οὐδεμία τελεῖται θυσία. Οἱ δὲ λεγόμενοι Ῥαββῖνοι καὶ ἀρχιεραββῖνοι εἰσὶν οὐχὶ ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς, ἀλλ' ἀπλῶς λόγιοι διδάσκαλοι καὶ ἐρμηνευταὶ τῶν Γραφῶν καὶ τοῦ θείου νόμου. Ὡστε ὁ περιβόλος τῷ Χαραμέσσερίφ ἔχει ἐν τῇ νῦν ἱστορίᾳ τοῦ Ἰουδαίου σημασίαν ἐθνικὴν ἔτι μεῖζονα ἢ ἡ Ἁγία Σοφία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλλήνου, εἶναι ὁ τόπος τοῦ μόνου ἐθνικοῦ ἱεροῦ καὶ τούτου κατεστραμμένου καὶ ὑπὸ τοῦ Μεσσίας ἀνορθωθησόμενου. Ὁ Ἑβραῖος δὲν εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ περιβόλου, ἐνθα δὲν θὰ ἴδῃ τὸν ναόν, οὐδαμῶς δὲ ἐντὸς τοῦ Κοβέτ-ἔσ-παχρά τὸ Ἀβδαλμελίκ, ἐν ᾧ ὁ βωμὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, οὐ μόνον διότι κατέχεται ὑπὸ θλίψεως καὶ ὀδύνης ἐν τῷ ὄρῳ ξένα καὶ ὀδυνηρὰ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ μεγάλου ἱεροῦ, ἀλλὰ καὶ φοβεῖται μὴ πατήσῃ ἐκεῖ, ἀγνοῶν, εἰς τὸ ἔδαφος τὸ ἱερὸν, τὸ οὐδενὶ βατὸν πλὴν ἢ τῷ ἀρχιερεὶ ἁπᾶς κατ' ἐνιαυτὸν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ἀρκεῖται νὰ ψάλλῃ καθ' ἑαυτὸν κλαίων καὶ ὀδυρόμενος τὸν ψαλμὸν ἐκείνον τῆς Βαβυλωνικῆς αἰχμαλωσίας, ὃν ἀναγινώσκει τις ἐπὶ τῆς πύλης τῆς εἰσόδου τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ συναγωγῶν, καὶ ὃν ὑπὸ ὑψηλότεραν χριστιανικὴν ἐννοίαν ψάλλει καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία. «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνης, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών· ἐπὶ τὰς ἰτέας ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανά ἡμῶν· ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς ὕμνον ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιών. Πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἁλλοτρίᾳς;... Ἐὰν ἐπιλάβωμαι σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖν ἢ δεξιὰ μου· κολληθεῖν ἢ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ σοῦ μνησθῶ».

Ἡ κατὰ Παρασκευὴν ἐν τῷ Τοίχῳ τῶν θρήνων προσευχὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ Ψάλτης: Ἐνεκεν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ εἰρημένου
Ὁ Λαός. Καθήμεθα ἐν ἐρημίᾳ καὶ θρηνοῦμεν.

Ψάλτης. Ἐνεκεν τοῦ ναοῦ τοῦ κατεστραμμένου
Ἐνεκεν τῶν τειχῶν τῶν καθρηγμένων

Ἐνεκεν τοῦ παρελθόντος ἡμῶν μεγαλείου

Ἐνεκεν τῶν ἀπολομένων μεγάλων ἡμῶν ἀνδρῶν

Ἐνεκεν τῶν πολυτίμων λίθων τῶν καέντων

Ἐνεκεν τῶν πεσόντων ἱερέων ἡμῶν

Ἐνεκεν τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν καταφρονοῦντων τὸν Κύριον

Ψάλτης. Σοῦ δεόμεθα ἐλέησον τὴν Σιών.

Λαός. Συνάγαγε τὰ τέκνα Ἱερουσαλήμ.

Ψάλτης. Σπεῦσον, Σπεῦσον, Ἀντιφωτὰ τῆς Σιών.

Λαός. Λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ψάλτης. Κάλλος καὶ μεγαλεῖον κυκλοσάτωσαν τὴν Σιών.

Λαός. Ῥῖπον βλέμμα ἴλεων ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ψάλτης. Ἀναφανήτω ταχὺ ἡ βασιλεία ἐν Σιών.

Λαός. Παρηγόρησον τοὺς θρηνοῦντας ἐπὶ τῇ Ἱερουσαλήμ.

Ψάλτης. Εἰρήνη καὶ εὐτυχία εἰσελθέτωσαν εἰς Σιών.

Λαός. Ῥάβδος Ἰεσσαὶ ἀνθείτω ἐν Ἱερουσαλήμ.

Ἀφοῦ κατὰ τὸ 135 ἔτος ἐξεδιώχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, μετὰ τὴν νέαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καταστροφὴν τῆς πόλεως, καὶ διεσπάρησαν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, τὰ πατρίδος καὶ ἱεροῦ ἐστερημένα τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ ἤρξαντο ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν τειχῶν νὰ θρηνώσι τὸν θρῆνον τῆς ἀπολομένης Ἱερουσαλήμ, ἀφότου ἐπετράπη αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀντὶ χρημάτων νὰ θρηνώσιν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ. Σήμερον τοῦτο ποιοῦσι χωρὶς νὰ τελῶσι φόρον τοῦ ἐθνικοῦ θρήνου αὐτῶν.

Ἄλλ' ἐνῷ ὁ Ἑβραῖος τοιαῦτα θρηνεῖ ἔξωθεν τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ, τίνα αἰσθήματα ἀλγεῖν δὲν αἰσθάνεται ὁ Χριστιανὸς ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸ Κοβέτ-αξί, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τῶν χριστιανῶν, εἰς τὸν εἰς μωαμεθανικὸν τέμενος μεταβεβλημένον περιλαμπρὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, τὸν κτισθέντα ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ Α', τὸν σώζοντα τὸν τέλειον ρυθμὸν τῆς βυζαντινῆς ἐλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς; Αὐτοὶ οἱ Μωαμεθανοὶ ὑπηρετοὶ τοῦ ναοῦ δεικνύουσιν ἐν τῷ ναῷ πάντας τοὺς τόπους, οἵτινες εἶνε ἱερὰ καὶ ἅγια σεβάσματα τῶν Χριστιανῶν, ποικίλας διηγούμενοι παραδόσεις περὶ τῶν σεβασμάτων καὶ αἰτούμενοι τὸν ὀβολὸν τοῦ χριστιανοῦ, ὅπως ἀνάπτωσι τὴν λαμπάδα τῆς εὐσεβείας εἰς τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα τῆς πάλαι τελουμένης ἐνταῦθα χριστιανικῆς λατρείας. Ὁ μεταωριζόμενος ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἐν τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου τὴν κτίσιν μόνον τοῦ ναοῦ καὶ τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν πρώτην ἱστορίαν ἀναλογιζόμενος, ἀναμνησκαται τῆς ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἐναντίον τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ νίκης τοῦ χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄλλ' ἡ ἐπιγραφὴ τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, πολλῶν δὲ πλέον ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ μουεζίνου, τοῦ καλοῦντος τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν προσευχὴν, ἀναμνησκαται αὐτὸν ταχέως εἰς τίνα ἀνήκει νῦν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

Τέλος εἰσερχόμενός τις εἰς τὸ τέμενος Ἀβδαλμελίκ (Κοβέτ-ἔσ-παχρά) ἀναγινώσκει ἐν αὐτῷ

τὰς ῥήσεις τοῦ Κορανίου, τὰς ἐξαγγελούσας τὴν νίκην τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς προρηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, συνηγοροῦντος δῆθεν, κατὰ θρασείαν καὶ βλάβερμον ἄξιωσιν, ὑπὲρ τῶν δογμάτων τοῦ Ἰσλάμ καὶ λέγοντος—κατὰ τὸ 19 Σουρὰ τοῦ Κορανίου—:

«Ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ ἔχη νίους, τοῦτο εἶνε ἀνάξιον αὐτοῦ. Ὅταν θελήσῃ τι, λέγει «γενέσθω» καὶ γίνεται. Ὁ Θεὸς εἶνε κύριός μου καὶ κύριος ὑμῶν· λατρεύσατε λοιπὸν αὐτόν». Καὶ ἄλλη ρῆσις τοῦ Κορανίου (Σουρὰ 4) λέγει τάδε: «Ὁ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς (Μεσσίας) εἶνε ἄπλοῦς υἱὸς τῆς Μαρίας, ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ καὶ λόγος αὐτοῦ. Μὴ λέγετε περὶ τρισυποστάτου. Ὁ Θεὸς εἶνε εἷς καὶ μόνος».

Ἡ ἐν τῷ λόφῳ Ἀμορία συνάντησις καὶ συνάφεια τῶν τριῶν μεγάλων θρησκευμάτων ἐκτείνεται καθ' ἅπασαν τὴν Παλαιστίνην. Πανταχοῦ Ἰουδαϊσμός, Χριστιανισμός καὶ Μωαμεθανισμός ἐν τε τοῖς τόποις τοῖς ιστορικοῖς καὶ ἐν τοῖς μνημείοις αὐτοῖς τῆς τέχνης συνάπτονται πρὸς ἀλλήλους διαδεχόμενοι καὶ καταπολεμοῦντες ἀλλήλους. Καὶ ἐν τῇ μελέτῃ τῶν τόπων καὶ τῶν μνημείων μετεωρίζονται εἰς τὸ ἀχανές παρελθὼν ἢ φαντασία καὶ ἡ διάνοια, δημιουργοῦσιν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ φιλοσόφου περιηγητοῦ τὴν ἐκ τῆς πραγματικῆς ἱστορίας μεγαλοπρεπὴ τοῦ κόσμου ποίησιν.

4. Ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γαλιλαίαν διὰ Σαμαρείας.

Οἱ συνοδοιπόροι μου προσκυνηταί, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἱερολογιωτάτου Γερμανοῦ, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς πρώτης εἰς τὰ περὶ τὸν Ἰορδάνην καὶ τὴν Ἰεριχὴ προσκυνητήρια, ἵνα δυνηθῶσι νὰ παρευρεθῶσιν αὐθις ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει κατὰ τὰς μεγάλας τελετὰς τῆς μεγάλης Πέμπτης καὶ τῶν ἐπομένων, μέχρι τοῦ Πάσχα, ἡμερῶν. Δὲν ἠδυνάμην δ' ἐγὼ νὰ συνοδεύσω αὐτοῖς ἐν τῇ ἐκδρομῇ ταύτῃ, οὐχὶ μόνον διότι τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον περιέλθει τὰ προσκυνητήρια ἐκεῖνα, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ἐπείγουμιν νὰ μεταβῶ εἰς ἄλλην ἱερὰν πόλιν, εἰς τὴν Ναζαρέτ, καὶ εἰς τὴν Γαλιλαίαν καθόλου διὰ τῆς Σαμαρείας. Αἱ λαμπραὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τελεσθισόμεναι ἐορταὶ τοῦ ἱεροῦ νιπτήρος, τοῦ ἁγίου φωτός, τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως εἶχον ἐπ' ἐμὲ πολὺ τὸ ἡθικὸν θέλητρον. Καίτοι δὲ τὸ προηγούμενον ἔτος μετέσχον τελειότατα

πασῶν τούτων τῶν ἐορτῶν, μεταλαβὼν παρὰ τὸν Τάφον τοῦ Χριστοῦ, τῶν ἀρχάντων μυστηρίων ἐκ τῶν ἡγιασμένων χειρῶν τοῦ Πατριάρχου, τέλεσαντος κατανυκτικώτατα τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τάφου τοῦ Σωτῆρος τὴν ἡμέραν τῆς λαμπροφύρου Ἀναστάσεως, ἀσμένως θὰ μετεῖχον αὐθις πασῶν τῶν εἰρημένων τελετῶν, ἂν δὲν μὲ εἴλκυνεν ἰσχυρῶς ἡ Γαλιλαία μετὰ τῆς Ναζαρέτ, τῆς Κανᾶ, τοῦ Θαβώρ, τῆς Τιβεριάδος Θαλάσσης καὶ Καπερναοὺμ καὶ Βηθθαϊδᾶ.

Ἀφοῦ λοιπὸν τὴν ἡμέραν ἐκείνην παρέστην εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Λαμμανοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρχιερέων ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Εὐχελαίου, ἐτράπην τὴν

5. Ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Σαμαρείαν.

Ἡ ὁδός, ἡ διὰ ξηρᾶς ἄγουσα εἰς Γαλιλαίαν καὶ ἰδίᾳ εἰς Ναζαρέτ, εἶνε ἱκανῶς μακρά, τριήμερον τοὐλάχιστον ἀπαιτοῦσα ἔφιππον πορείαν, εἶνε δὲ καὶ ἱκανῶς δύσβατος, διερχομένη δι' ὄρεων, λόφων, ὑψηπέδων κοιλάδων. Ἀμαξίτος δὲν κατεσκευάσθη ἔτι, οὐδὲ εἶνε εὐκολὸν νὰ κατασκευασθῇ. Διὰ τοῦτο ἄφ' οὗτο ἤρξατο νὰ λειτουργῇ ἡ μετὰ τὴν Ἱεροσολύμων καὶ Ἰόπης σιδηροδρομικὴ γραμμή, οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ναζαρέτ μεταβαίνοντες προσκυνηταὶ προτιμῶσι, ἀντὶ τῆς εὐθείας κατὰ ξηρὰν ὁδοῦ, τὴν περιφερῆ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Ἰόπην, κακεῖθεν κατὰ θάλασσαν εἰς Καίφραν, καὶ ἐντεῦθεν δι' Ἀμαξίτου εἰς Ναζαρέτ ὁδόν, μακροτέραν πάντως κατ' ἔκτασιν τῆς διὰ ξηρᾶς, ἀλλ' ἀνεωτέραν καὶ συντομωτέραν χρονικῶς καθισταμένην. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη ὁδός, ἡ ἀπὸ Ἰόπης εἰς Νεάπολιν (Ἐφχέμ) τῆς Σαμαρείας δι' Ἀμαξίτου καὶ ἐντεῦθεν εἰς Γαλιλαίαν. Ἡ ὁδὸς ἡ διὰ ξηρᾶς παρέχει καὶ ἄλλας δυσχερείας. Ξενῶνες δὲν ὑπάρχουσι καθ' ὁδόν, κῶμαι δὲ καὶ κωμοπόλεις πρὸς στάθμους εἶνε σπάνιαι. Οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ Νεαπόλει (Ναβλούς) ὑπάρχουσι ξενοδοχεῖα. Μόνοι οἱ Ρῶσσοι προσκυνηταί, οἱ κατὰ χιλιάδας ἐν παντὶ καιρῷ τοῦ ἔτους συρρέοντες εἰς τοὺς ἁγίους τόπους καὶ τὴν προσκύνησιν ἐκτείνοντες ἐφ' ἅπασαν τὴν ἱερὰν γῆν ἐν συνοδίαις ἑκατοντάδων προσώπων, διερχομένων περὶ τὴν Παλαιστίνην ὅλην, καὶ ἀπὸ Ἰουδαίας μεταβαίνοντες εἰς Γαλιλαίαν, ἀκολουθοῦσι τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδόν, αὐτοὶ πολλάκις διανοίγοντες ἀτραπούς ἐν τοῖς ἀβάτοις τόποις.

Ἀλλὰ μετ' ὅλας τὰς δυσχερείας ταύτας προεκρίναμεν εὐλόγως τὴν διὰ ξηρᾶς εἰς Γαλιλαίαν ἄγουσαν. Ἀσφάλειαν ἱκανὴν παρεῖχεν ἡμῖν ὁ ὡς ὁδηγὸς καὶ φρουρὸς δοθεὶς ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου γηραιὸς μωαμεθανὸς καβάσης (ῥαβδοῦχος) τοῦ Πατριαρχείου Σουλεϊμάν, ὡς σταθμοὶ δὲ ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ διαφόρους τόπους μετὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ Ναζαρέτ πατριαρχικὰ μοναστήρια. Οὕτω πορευόμενοι, ἐμέλλομεν κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπεθυμίαν νὰ διέλθωμεν διὰ τῆς Ἰουδαίας, Σαμαρείας, τῆς πεδιάδος Ἰεζράελ, νὰ περιηγηθῶμεν κατὰ μῆκος ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνην, δυνάμενοι διὰ τῆς ἐφίππου καὶ ἀρχαϊκῆς ἡμῶν ὁδοπορίας ἀκριβέστερον καὶ τερπνότερον νὰ θεώμεθα τὴν πρὸ ἡμῶν φύσιν, νὰ ἀναγινώσκωμεν ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς κοιλάσι καὶ τοῖς πεδίοις καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος, ἐν τῷ φυσικῷ ὁρίζοντι τῆς Παλαιστίνης νὰ διῶμεν καὶ κατανοήσωμεν κάλλιον τὸν ὁρίζοντα τὸν ἡθικὸν καὶ ἱστορικόν καὶ νὰ ἐντυφώσωμεν ἐν ταῖς ποιητικαῖς, θρησκευτικαῖς καὶ ἱστορικαῖς ἀναμνήσεσι καὶ διδάγμασι, τοῖς ἐμπνεομένοις ἐκ τῆς φυσικῆς ταύτης θέας, τῆς ἐμπυχουμένης ἐν τῇ ἱστορικῇ θεωρίᾳ. Οὕτως ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τῆς ἁγίας πόλεως τῇ μεγάλῃ Τετάρτῃ (5 Ἀπριλίου) μικρὸν μετὰ μεσημβρίαν, ἐξεληθόντες τῆς πύλης τῆς βορείας, τῆς καλουμένης πύλης τῆς Λαμασκῆς (ὡς ἀγοῦσης εἰς τὴν Λαμασκὸν). Ὁ πρῶτος σπουδαῖος σταθμὸς ἐν τῇ ὁδῷ ἡμῶν εἶναι ἡ τρίωρον περίπου ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλὴμ Ῥαμᾶ, ἡ δὲ χώρα, ἣν διερχόμεθα κατὰ τὴν εἰς Ῥαμᾶν πορείαν, εἶναι ἡ ἀρχαία χώρα Βενιαμὴν (τῆς φυλῆς Βενιαμὴν) καθ' ὅν χρόνον ἡ γῆ ἡ οἰκουμένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἦν διηρημένη μετὰ τῶν δώδεκα φυλῶν Ἰσραὴλ. Ὑπάρχουσι δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ περὶ αὐτὴν διάφοροι κῶμαι καὶ ἄλλαι τοποθεσίαι, μᾶλλον ἢ ἥτιον γνωσταὶ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἀναφερόμεναι ἐν τῇ Π. Δ. φέρουσαι δὲ νῦν διάφορα ὀνόματα σύνθετα ἀπὸ τοῦ Ἀραβ. τέλλ = λόφος ἢ Beit = οἶκος (Ἑβραϊστὶ Beth = οἶκος Βαυθλ. Βηθλεὲμ) ἢ Βηρ (= πηγὴ) Βηρσαβέ (= πηγὴ ὕδατος ἢ Ὀδάδι = τόπος. Ὀνομαστότατα ἐν ταῖς κώμαις ταύταις εἶναι τὸ Τελλ-ελ-φούλ, ἢ παλαιά. ὡς υποτίθεται, Γαβαὼν (ἐν γῇ Βενιαμὴν) ἐνθα ὁ Δαυὶδ ἔσφαξε τοὺς συγγενεῖς τοῦ οἴκου τοῦ Σαουλ (Βασιλ. Β. κεφ. 21). Εἴτα δὲ τὸ Ἐλ-Ῥαμ ὅπερ υποτίθεται ὅτι εἶνε

τὸ Ῥαμᾶ τὸ ἀποτελοῦν τὸ πρὸς βορρᾶν ὄριον τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα πρὸς τὸ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς μετὰ τὸν Σολομῶντα χρόνοις, ὁπότε τὸ Ἑβραϊκὸν κράτος τοῦ Δαυὶδ διηρέθη εἰς δύο. Τὸ Ῥαμᾶ δὲ πασίγνωστον καὶ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ὑπὸ Ἡρώδου φονευθέντων νηπίων (Ματθ. Β. 18. Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη θοῆνος καὶ κλανθμός...)

Ἐν τῇ εἰς Ῥαμᾶν πορείᾳ ἡμῶν, εἰς ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῆς ἁγίας πόλεως ἀποστασιν, συνηντήσαμεν τρισὶν ἀνδράσι φέρουσι μοναχικὸν ἔνδυμα πενιχρὸν καὶ ὅλως ἰδιόρρυθμον. Ἦσαν προσκυνηταὶ ἐρχόμενοι ἀπὸ Περσίας εἰς τρεῖς μῆνας διανύσαντες περὶ, ὡς ἔλεγον ἡμῖν, τὸ μέχρως Ἱερουσαλὴμ διάστημα. Ἀναφέροντες τὸ γεγονὸς ὡς ἀναμνησκόντες ἡμᾶς τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐγίνοντο ἐν παλαιότεροις χρόνοις αἱ τῶν προσκυνητῶν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν ὁδοιπορίαι.

Ἀφικόμενοι περὶ ἑσπέραν τῆς Μεγάλης Τετάρτης εἰς Ῥαμᾶν, κατελύσαμεν ἐν τῇ ἐνταύθα ἱερᾷ μονῇ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἥς ἡγούμενος ἦν ὁ χρηστός καὶ εὐπαιδευτὸς ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος ὁ Κρής. Ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς μονῆς παρέστημεν καὶ εἰς ἱερὰν ἀκολουθίαν τοῦ ὁρθοῦ τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Οἱ τῆς Ῥαμᾶς ὁρθόδοξοι εἶναι ἀραβόφωνοι καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μονῆς, ἐν ᾧ ἐκκλησιάζονται, ἡ ἱερὰ ἀκολουθία, κατὰ τὸ ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Συρίᾳ ἐκκλησιαστικὸν καθεστὼς, ψάλλεται τὸ πλεῖστον ἐν τῇ Ἀραβικῇ. Ὁ ἡγούμενος ἱστάμενος ἐκ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἔψαλλεν Ἑλληνιστί, ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ ἀναγινώσκων καὶ τὰς εὐχὰς καὶ τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀλλ' οἱ ἐγγύριοι ἱερεῖς τὰς τε εὐχὰς καὶ τὰ Εὐαγγέλια ἀνεγίνωσκον Ἀραβιστί (κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων Ἀγιοταφίτων εἰς τὴν Ἀραβικὴν γενομένην μετάφρασιν τῶν βιβλίων τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας). Ὡσαύτως δὲ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, πάντα τὰ τροπάρια πάντες οἱ ὕμνοι καὶ αἱ ψαλμοὶ ἔψαλλοντο ἀραβιστί. Καὶ ὅμως οἱ κανοναρχοῦντες ἀραβόφωνοι παῖδες ἡσιμένον ψάλλοντες τὸ «Κύριε ἐλέησον» καὶ ἄλλας τινὰς μικρὰς δεήσεις καὶ ὕμνους ἑλληνιστί. Περὶ τῶν ἀραβοφώνων τούτων ὁρθόδοξων τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς λοιπῆς Συρίας ἐποησάμεθα λόγον μακρὸν ἐν τῇ περὶ τῶν ἁγίων τόπων πρὸς τὸν ὑπουργὸν κ. Ἀθ. Εὐταξίαν ἐκδόσει ἡμῶν. Ἐνταῦθα προσθέτομεν ὅτι οἱ τῆς Ῥαμᾶς ὁρθόδοξοι, οἵτινες εἶναι τὸ πλεῖστον λαὸς γεωργικὸς, φαίνονται ἔχοντες ἀνθρωπο-

λογικόν τύπον τὸ πλεῖστον ἑλληνικόν. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ πρὸ Χριστοῦ καὶ ἐν τοῖς μετὰ Χριστὸν χρόνοις ἐπεκράτησεν ἱκανῶς ἰσχυρῶς ἐν τῇ νοτίᾳ Παλαιστίνῃ (τῇ Ἰουδαίᾳ). Ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸ κράτος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦν μᾶλλον ἠθικὸν καὶ ἐκκλησιαστικόν, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τοῦ Α'. μ. Χ. αἰῶνος ἐπεκράτησεν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ νῦν ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας εἰσὶ μᾶλλον ἀπόγονοι τῶν ἰθαγενῶν Χριστιανῶν, τῶν ἐξ Ἑλλήνων καὶ ἄλλων Παλαιστινικῶν λαῶν καταγομένων, τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν αἰώνων, ὧν ἐν μέσῳ ὑπῆρχον πόλεις ἑλληνικαί. Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα λέγομεν περὶ τῆς μεσογαίας διότι ἡ παραλία χώρα καὶ τῆς νοτίου Παλαιστίνης ἦν ἐν τοῖς πρὸ Χριστοῦ ἡδὴ χρόνοις τὸ πλεῖστον ἐξελληνισμένη. Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἱκανῶς μετεῖχε τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς παραλίας. Αἱ Ἰουδαῖαι ἐν Ἱερουσαλὴμ συναγωγαί, ἐν αἷς ἐλαλεῖτο ἡ ἑλληνικὴ, ἦσαν προωρισμέναι εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἀλλαχόθεν ἑλληνοφώνους κατασταθέντας Ἰουδαίους. Ὁ ὅλος ὁ φιλελληνισμὸς τοῦ Ἡρώδου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τῆς Ἰουδαίας δυναστείας μικρὸν προήγαγεν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τῇ περιοχῇ αὐτῆς τὸν Ἑλληνισμόν. Οὐχ ἦττον ἢ μετὰ τὴν ἐπὶ Ἀδριανοῦ καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ κατὰ μικρὸν συνοικισθεῖσα νέα πόλις ἦτο κατ' οὐσίαν ἑλληνική. Ὅπως δὲ καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Ραμᾶλλας οἱ ἀραβόφωνοι ὀρθόδοξοι εἶναι γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν Βυζαντινῶν Ἑλλήνων τῶν μετὰ Χριστὸν αἰώνων. Καὶ νῦν δὲ ἡ ἔθνικὴ αὐτῶν γλῶσσα εἶνε ἑλληνική, διδασκομένη ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Ἱερουσαλὴμ διατηρουμένῳ προκαταρκτικῷ ἑλληνικῷ σχολείῳ. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν Ραμᾶλλα καὶ σχολὴ λατινική, ἔτι δὲ καὶ προτεσταντικὴ ἀγγλική. Τῇ πρωίᾳ τῆς Μεγάλης Πέμπτης (13 Ἀπριλίου) ἀφοῦ ἡκροασάμεθα τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς ἡμέρας ἐν τῷ ναῷ τῆς ἱερᾶς Μονῆς ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πρὸς βορρᾶν εἰς Σαμάρειαν πορείαν. Ἡ ὁδὸς, ἡ ἀπὸ Ραμᾶλλας

εἰς Σαμάρειαν, διέρχεται ἐν ἀρχῇ διὰ λόφων καὶ ὑψωμάτων ἐν μέσῳ τοποθεσιῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ι. Γ. οἶον Ἑλ-βερε τὸ ἀρχαῖον Βερετ (ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ Μαρία καὶ Ἰωσήφ ἐνόησαν κατὰ τὴν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἐπάνοδον τὴν ἀπουσίαν τοῦ δωδεκαετοῦς τότε παιδὸς αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ). Ὀνομαστὴ τοποθεσία ἐν τῇ πορείᾳ ἡμῶν ἦτο τὸ Ἀῖν-Χαραμὶ = ὀφθαλμοὶ ληστῶν, τόπος ἄλλοτε ἐπίφοβος ἕνεκα τῆς ἐμφωλευούσης ἐκεῖ ληστείας. Ἐνταῦθα δὲ πλησίον εἶνε τὰ ὄρια τῆς διοικήσεως Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸ Βιλαέτιον τῆς Συρίας (διότι ὡς γνωστὸν ἡ Ἱερουσαλὴμ ἀποτελεῖ ἰδίαν διοίκησιν ἐξαρτωμένην ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῆς Υ. Π.).

Ἐνταῦθα δὲ ἐξεπλάγηνμεν ἰδόντες ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου τινὸς πολυπληθῆ συνοδείαν ἱεροσπουδαστῶν καὶ ἄλλων μοναχῶν δυτικῶν κατερχομένων ἐκ τῆς ἐγγύς κειμένης Σιλῶ, ἔνθα γίνονται ἀνασκαφαί. Ἡ Σιλῶ εἶνε ἐκ τῶν γνωστοτάτων ὀνομάτων τῆς Π. Γ. τῶν ἀνακαλούντων συγκινητικῶς ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν τὰ εὐσεβῆ μαθήματα τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας, αἵτινα ἐδιδάχθημεν ἐν τῇ παιδικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ. Ἡ Σιλῶ ἦτο κέντρον ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν τῶν Ἑβραίων πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Δαυὶδ κατακτησεως τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις ἦτο καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης, ἥτις ἐπὶ ἀρχιερέως Ἡλὶ κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Φιλισταίων καὶ ἀνακτηθεῖσα ὕστερον ὑπὸ Δαυὶδ, μετεκομίσθη οὐχὶ πλέον εἰς Σιλῶ, ἀλλ' εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ γενομένην ἡδὴ πρωτεύουσαν τοῦ κράτους μέχρι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Ἀλλ' ἡ Σιλῶ διετήρησέ τινα σπουδαιότητα, καὶ τὰ νῦν σωζόμενα καὶ ἀνασκαπτόμενα εἰσὶ ἀνθήκοντες εἰς τοὺς χρόνους τούτους.

Ἀτυχῶς ἡ Σιλῶ δὲν ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὰ εἰρηπία ταῦτα, ἀνήλθομεν δὲ διὰ ἀτραπῶν τινῶν ὁρεινῶν εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁρέων Ἐφραίμ, ὁπόθεν περὶ μεσημβρίαν κατήλθομεν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Λίβνης. Ἡ κοιλὰς αὕτη πλατυνομένη μεθίσταται εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Σαμαρείας.

Ἐδρισκόμεθα ἡδὴ ἐν Σαμαρείᾳ.

Ἔπεται συνέχεια

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΙ

Ο ΚΗΠΟΣ

Ἐλα φίλε μου! ἂν θέλῃς νὰ ἀπολαύσῃς τὴν ὁμορφίαν ἑνὸς κήπου, ἔλα νὰ με δῇς.

Ἡ καρδιά σου θὰ λησμονήσῃ κάθε λύπη τῆς στοῦ δροσεροῦ ἀναφρίκασμα τῆς αὔρας, ποῦ περιγυρᾷ πιστὴ πάντα στὰ σῦδεντρα μονοπάτια μου, καὶ κάθε καὶ μό τῆς στοῦ κύταγμα τῶν λουλουδιῶν, ποῦ με ντύνουν με ὥραϊα φορέματα καὶ ποῦ χαμογελοῦν κάτω ἀπὸ τὰ μισανοιγμένα πέταλά των. Ὁ καλὸς οὐρανὸς ποτίζει πλούσια τὰ δέντρα μου, τὰ δέντρα μου με τοὺς γυρμένους κλώνους, τοὺς φορτωμένους ἀπὸ καρπούς, καὶ οἱ Πλειάδες, τὴν ὥρα ποῦ ὁ Ζέφυρος χαϊδεύει με τὰ δαχτύλια του τὸν καλαμῶνα, ρίχνουν μ' ἀπλόχερι ἀπάνω μου χρυσάφι ἀναλυτὸ καὶ μαργαριταράκια συγνεφένια. Καὶ θὰ δῇς ἀκόμα τὸ Ζέφυρο, κουρασμένον ἀπὸ τὸ παιγνίδι του, νὰ χαϊδεύῃ τὰ γάργαρα νεράκια τῶν ρεμάτων, ποῦ τρέχουν, θαρρεῖς, νὰ τὸν συναπαντήσουν, καὶ νὰ τὰφίνῃ κ' αὐτὰ κατόπι, διὰ νὰ φιλήσῃ χεῖλη με χεῖλη τὰ λουλουδά μου καὶ τὰ ἄνθη μου.

ΤΑ ΜΗΛΑ

Ὁραῖα, με τὴ μοναδική σας τὴ θωριά, καὶ γλυκὰ καὶ μοσχομύριστα μηλάκια, με τὸ χαμογελό σας τὸ διπρόσωπο, τὸ κόκκινο καὶ τὸ κίτρινο, προσομοιάζετε τοὺς εὐτυχισμένους καὶ τοὺς δύστυχους ἀγαπητικούς. Τὸ χρῶμα σας, ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, εἶνε χρῶμα τῆς ντροπῆς, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη χρῶμα τῆς ἀγάπης τῆς ἀπελπισμένης.

ΤΑ ΒΕΡΙΚΟΚΚΑ

Βερίκοκκα, πῶχετε ἀκόμα καὶ τὰ κουκούτσια σας νόστιμα, καὶ σὲ ποιὸν τάχα δὲν ἀρέσετε;

Νέα ἀκόμα, εἶθε ἄνθη ὅμοια με ἄστρα, καὶ καρποὶ ὕστερα μεστωμένοι, μέσα στὰ φυλλώματα, στρογγυλοὶ καὶ ὀλόχρσοι, ξεχωρίζετε σὰ μικροῦτσικοι ἥλιοι.

ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ

Ἐχομε τὰ μαγουλάκια μας σκεπασμένα με χνούδι γιὰ νὰ φυλαγώμαστε ἀπὸ τὸν κοῦρον ἄερα κ' ἀπὸ τὴν ἀψιὰ ζέστη.

Βελουδένια καὶ στρογγυλά καὶ κατακόκκινα, θαρρεῖ κανεὶς καὶ κυλιστήκαμε μέσα σὲ παρθενικὸ αἷμα. Γι' αὐτὸ εἶνε θαυμάσιοι οἱ χρωματισμοὶ μας καὶ τὸ δέρμα μας τόσο λεπτοκαμωμένο.

Γέρον μας, τὸ λοιπόν, δάγκασέ μας μ' ὅλα μαζί τὰ δόντια σου, ἀλλὰ πρόσσε, καὶ μένε, τὴ σιδεροφύλαχτη καρδιά μας μὴ τὴν γγίξης γιὰ τὴ θὰ φαρμακωθῇς.

ΟΙ ΧΟΥΡΜΑΔΕΣ

Εἴμαστε ἐμεῖς τὰ ἱερὰ κορίτσια τῶν φοινικῶν, οἱ Βεδουίνες με τὸ μελαγχρινὸν δέρμα. Μεγαλόνομε ἀκούοντας τὴν αὔρα ποῦ τραγουδεῖ παιγνιδιάρη ἀνάμεσα στὰ μαλλιά μας. Ὁ πατέρας μας ὁ ἥλιος μᾶς ἀνέθρεψεν ἀπὸ μικρὸς με τὸ φῶς του καὶ πολὺν καιρὸ βυζάσαμε τὰ σεμνὰ στήθια τῆς μητέρας μας. Ὁ ἐλεύθερος λαὸς τῶν σκηνιτῶν, ποῦ δὲν γνωρίζει τὰ ἀπόσκεπα τῶν πόλεων, μᾶς προτιμᾷ, καὶ ὅποιος ἀναπαύτηκε μιὰ φορὰ στὸν ἥσκιο μας, εὐχεται νὰ μᾶς ἀκούῃ νὰ μουρμουρίζωμε καὶ στὸ μνημα τοῦ ἀκόμα.

ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Κόρη εὐωδιασμένη, ἀλλὰ τόσο δειλὴ στὴν πρώτη σου νιότη, ὅταν ἀκόμα κρύβῃς τὴν κοκκινάδα τοῦ ὥραϊου προσώπου στὰ μεταξένια πράσινα σκεπάσματά σου — ὦ ἀσύγκριτο τριαντάφυλλο! — εἰσαι μέσα σ' ὅλα τὰ λουλούδια σὰν τὴ Σουλτάνα ἀνάμεσα στὴς σκλάβες τῆς, σὰν τὸν ὥραϊον Ἐμίρη τριγυρισμένον ἀπὸ τοὺς συμπολεμιστάδες του.

Στὸ εὐωδιασμένον ἀκροστέφανό σου κλείνεις τὸν αἰθέρα ὅλων τῶν ἀρωμάτων, ὦ ἐρωτευμένο τριαντάφυλλο! Τὰ πέταλά σου μισάνοιχτα με τὸ φύσημα τῆς αὔρας, μοιάζουν

τὰ χεῖλη μᾶς παρθενικῆς ὁμορφιάς, ποῦ βιάζεται νὰ δώσῃ ἓνα φίλημα στὸν ἀγαπημένο της, καὶ εἶσαι ἀκόμα ἀβρότερο στὴν ἀκμή σου καὶ στὴ φρεσκάδα σου ἀπὸ τὸ χνουδωτὸ μάγουλο ἑνὸς ἐφήβου, καὶ πλεὶς ἐπιθυμητὸ ἀπὸ τὸ σπαρταριστὸ στόμα πρωτοπαρθενικῆς κόρης.

Τὸ αἷμα τὸ εὐγενικὸ ποῦ χρωματίζει τὴ σάρκα σου τὴν εὐτυχισμένη, σὲ προσομοιάζει μὲ τὴν αὐγὴ τὴ χρυσόφλεβη, μὲ τὸ ποτῆρι τὸ γεμάτο κρασί, μὲ ἄνθισμα ρουμπινιῶν ἀπάνω σ' ἓνα κλαδί σμαραγδένιο.

Ὡ ἡδονικὸ τριαντάφυλλο, σκληρὸ στοὺς ἀπροσέκτους ἐρωτευμένους, ποῦ σοῦ φέρονται βάνανσα, δίκαια τοὺς τιμωρεῖς μὲ τὰ βέλη τῆς χρυσῆς σου φαρέτρας, ὅπως ἐπίσης, ὦ θαυμάσιο, ὦ χαριτωμένο, ξέρεις νὰ κρατῇς χαϊδευτικὰ τοὺς προσεκτικούς, ποῦ νοιώθουν νὰ σ' ἐκτιμῇσουν. Γι' αὐτοὺς ντύνεται πάντα θαυμάσιες χάρες, καὶ πάντα, χωρὶς νὰ τοὺς κουράσῃ ποτέ, μένεις γι' αὐτοὺς τὸ πολυαγαπημένο τους λουλούδι.

ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ Ο ΠΑΡΩΡΙΤΗΣ

„Χίλιες καὶ Μία Νύχτες“. Κατὰ τὴν νέαν γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ Δ^{ου} Μαρδρούς.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ: „Εἰς ἀναζήτησιν τῆς εὐτυχίας“ δράμα εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Γεωργίου Τσοκοπούλου.

Συλλογίζομαι, ὅχι χωρὶς κάποιαν μελαγχολίαν, πόσα τοιαῦτα ἔργα θὰ φανοῦν, θὰ ἐπιτύχουν καὶ θὰ ἐκπνεύσουν ἡρέμα, ἕως νὰ ἔλθῃ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ζήσῃ καὶ θὰ θριαμβεύσῃ, τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐμψυχοῦται ἀπὸ πνοὴν ὑπερτέραν, καὶ θὰ εἰσδύσῃ βαθέως εἰς τὰς ψυχάς, καὶ θὰ προκαλέσῃ θύελλαν ἐνθουσιασμοῦ.... Καθόλου δύσκολον, τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ τὸ γράψῃ μίαν ἡμέραν ὁ ἴδιος ὁ κ. Τσοκόπουλος· ἀλλ' ὥρισμένως δὲν εἶνε τὸ «Εἰς ἀναζήτησιν τῆς εὐτυχίας». Ὅχι! αὐτὸ εἶνε ἀπὸ τοὺς ἀφανεῖς καὶ μαρτυρικοὺς ἐκείνους προδρομούς, τοὺς ἀξίους μόνον συμπαθείας. Ἐνὰ δραματάκι ἀνθρωπινόν, τεχνικόν, καλογραμμένον, — ἀλλὰ τίποτε περισσότερον. Οὔτε ἵχνος ἀληθείας καὶ φυσικότητος. Ψυχρὰ μόνον, εὐσυνείδητος καὶ σοφὴ ἂν θέλετε, περιτέχνησις. Ἔργον ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲ ἀντλεῖ ἀκόμη τὰς ἐμπνεύσεις του ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς. Κάτι συνθηματικὸν καὶ ἐξεζητημένον, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀνυπόφορον, ἂν δὲν εἶχε κάποιαν ἐξωτερικὴν τέχνην, ἂν δὲν ἐμαρτύρει μίαν ὥραϊαν προσπάθειαν, ἂν δὲν ἀπετέλει ὡς ἐκ τοῦ εἶδους του, μίαν σχετικὴν πρόοδον, καὶ ἂν δὲν μᾶς ἐπαρου-

σίαζε τὸν συγγραφέα του ἀνώτερον ἀφ' οὗ τὸν ἐγνωρίσαμεν ὡς τώρα.

Πρόδρομος λοιπὸν τὸ «Εἰς ἀναζήτησιν τῆς εὐτυχίας». Πρόδρομος τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον θριαμβεύει σήμερον εἰς ἄλλας σκηνάς, καὶ τὸ ὁποῖον τόσον καιρὸν τώρα ἀναμένει ἡ ἰδική μας, ἱκανοποιῶσα τὸν πόθον της μὲ μεταφράσεις. Ἐχομεν σωρὸν ἀπὸ τραγωδίας, ἱστορικὰ δράματα, εἰδυῖα ἀγροτικά, κωμωδίας καὶ κωμειδυῖα. Μεταξὺ ὧν αὐτῶν, τὰ καλὰ ἔργα δὲν εἶνε ὀλίγα καὶ ἂς μὴν εἴμεθα μεμψίμοιροι. Ἀλλὰ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ δράματα, — τὰ οἰκογενειακά, ὅπως ἐβαπτίσθησαν εἰς τὴν νεοελληνικὴν, ἀμφιβάλλω ἂν εἶνε ἀκόμη δέκα. Τώρα, ὅσον μεγάλην καὶ ἂν κάμωμεν τὴν ἀναλογίαν τῶν καλῶν ἀπέναντι τῶν κακῶν, πόσα θέλετε νὰ εἶνε καλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δέκα; Θὰ ἐκπλαγῇτε ἂν ἀπαντήσω κανέν, οὔτε τὸ «Εἰς ἀναζήτησιν τῆς εὐτυχίας»;... Τί εἶνε δέκα καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, διὰ μίαν φιλολογίαν νέαν, ἡ ὁποία τώρα προσπαθεῖ νὰ νοήσῃ τοὺς δρόμους της. Καὶ συλλογίζομαι πάλιν, πόσα, πόσα ἔργα πρέπει νὰ γραφοῦν, καὶ νὰ παρασταθοῦν, καὶ νὰ ἐκπνεύσουν ἡρέμα, χωρὶς ἀποδοκιμασίαν,

χωρὶς ἀγανάκτησιν, χωρὶς μαξιλάριον, μὲ ὀλίγα μόνον συμπαθεῖ χειροκροτήματα, ἕως νὰ ἔλθῃ τὸ ἀριστοῦργημα, τὸ ὁποῖον προδιωνίζουν, τὸ ὁποῖον περιμένονεν!...

Ἄλλ' ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ δράμα τοῦ κ. Τσοκοπούλου.

Εἰς τὴν πρώτην πράξιν, ὁ Ἰάκωβος καὶ ἡ Βικτωρία Μαράνου ἐφορᾶζον τὴν εἰκοσαετηρίδα τοῦ γάμου των. Ὁ Μαράνος εἶνε ἱατρός, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, νομίζω, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα μεγάλης ἐπιστημονικῆς ἀνακαλύψεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται νυχθημερόν. Εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν στηρίζει ἡ ἀγάπη τῆς καλῆς καὶ ἡγαπημένης του συζύγου, τὴν ὁποίαν λατρεῖ. Ἐχουν καὶ μίαν λατρευτὴν θυγατέρα, τὴν Καίτην, ἡ ὁποία τώρα θὰ κάμῃ τὴν ἐμφάνισιν της εἰς τὸν κόσμον. Ἐχουν καὶ δύο στενωτάτους οἰκογενειακοὺς φίλους, τὸν γέροντα μυθιστοριογράφον Περικλῆν Καλλιμάχην, (δὲν ἤξεύρω καὶ καλὰ ἂν εἶνε μυθιστοριογράφος, ἀλλ' ὅπωςδήποτε γράφει καὶ φιλοσοφεῖ,) καὶ τὸν νέον — ὅχι τόσον νέον, ἀφοῦ ἀπέκτησε τὰς πρώτας λευκάς τρίχας — Στέφανον Βάρδαν, ἱατρόν, βοηθὸν τοῦ Μαράνου, μὲ πολλὴν ἀξίαν καὶ εὐρύτατον μέλλον. Φυσικά, τὸν ἀγαπᾷ ἡ Καίτη, ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ του. Ὅπωςδήποτε, ἡ οἰκογένεια εἶνε εὐτυχὴς, καὶ θὰ ἦτο μέχρι τέλους, ἂν δὲν συνέβαινε κάτι παράδοξον καὶ τραγικόν: Ὁ Στέφανος Βάρδας ἦτο παιδικὸς φίλος τῆς κυρίας Μαράνου. Τὴν ἡγάπα, καὶ θὰ τὴν ἐνυμφεύετο, ἂν δὲν τὸν εἶχε προλάβῃ ὁ ἱατρός.... Καὶ ἰδοὺ ὅτι εἴκοσιν ἔτη μετὰ τὸν γάμον της, ὁ παλαιὸς αὐτὸς ἔρως ἐξανάπτει, καὶ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν τοῦ ἰωβηλαίου, ὁ Στέφανος εὐρίσκει τὴν κατάλληλον στιγμὴν νὰ ἐξομολογήσῃ τὸ πάθος του καὶ νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴν ἐξομολόγησιν του μὲ τὸ τολμηρότερον φίλημα ποῦ εἴμπορεῖτε νὰ φαντασθῇτε. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσέρχονται ἡ Καίτη καὶ ὁ Καλλιμάχης, βλέπουν τὰ πάντα, καὶ ἡ αὐλαία πίπτει.

Ἡ δευτέρα πράξις εἶνε ἄμεσος συνέχεια τῆς πρώτης. Ἡ Καίτη καὶ ὁ Καλλιμάχης δὲν ζητοῦν ἐξηγήσεις, καὶ εἶνε πεπεισμένοι ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ Στέφανος εἶνε ἐραστὴς τῆς κυρίας Μαράνου. Γενικὴ κατῆφεια, καὶ ἀμυχανία, καὶ δάκρυα καταπνιγόμενα, διότι ὁ γέρον ἱατρός ἐργάζεται εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, καὶ θὰ εἰσέλθῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν... Καὶ νὰ τὸς μετ' ὀλίγον, φαιδρότατος, εὐτυχέστατος, ἀπορῶν μόνον διὰ τὴν βουβαμάραν καὶ τὴν μελαγχολίαν, καὶ κινῶν μὲ τὴν ἀγνοίαν του,

ὅπως ὅλοι οἱ ἀπατόμενοι σύζυγοι τῶν δραμάτων καὶ τῶν κωμωδιῶν, τὴν ἰαρότητα τοῦ ἀκροατηρίου. Ὁ ἱατρός ἀποδίδει τὸ αἷτιον τῆς κατηφείας εἰς *δηλητηρίαν* ἐκ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Καλλιμάχου, καὶ δι' ἀντίδοτον ὀδηγεῖ τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς τὸ γραφεῖον του, διὰ ν' ἀναρτήσουν ἐν χειροτέχνημα — δῶρον τῆς Καίτης ἐπὶ τῇ ἐορτῇ, — ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ μείνουν μόνον ὁ Καλλιμάχης μὲ τὸν Βάρδαν. Μεταξὺ τῶν δύο συνάπτεται τότε μακρότατος διάλογος, ἐκ τοῦ ὁποίου μανθάνομεν, ὅτι καὶ ὁ Καλλιμάχης, ὁ γηραιὸς φιλόσοφος, εἶχεν ἀγαπήσῃ ἄλλοτε μίαν γυναῖκα διὰ τοῦ τριπλοῦ ἔρωτος τῆς καρδίας, τῶν αἰσθησέων, τῆς διανοίας, — ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ὑπανδρεύθη ἄλλον — ὅτι ἐπεκράτησε παρ' αὐτῷ ὁ ἔρως τῆς διανοίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου πάντοτε τὴν ἐσεβάσθη ὡς σύζυγον καὶ προσελάθησε ν' αὐξήσῃ τὴν εὐτυχίαν της διὰ τῆς καλῆς του φιλίας. Ἡ γυνὴ αὕτη ἀφίεται ἴσως νὰ ὑπονοηθῇ, ὅτι εἶνε ἡ ἰδία κυρία Μαράνου. Ὅπωςδήποτε, ὁ Καλλιμάχης συμβουλεύει τὸν Βάρδαν νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον, καὶ τὸν πείθει νὰ φύγῃ ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν, χωρὶς νὰ ἴδῃ καὶ νὰ χαιρετίσῃ κανένα. Καὶ ὁ Βάρδας φεύγει, πρὸς μεγάλην λύπην τῆς Καίτης, ἡ ὁποία, ὅταν τὸ ἀκούῃ, κράζει τὸν ὑπηρέτην διὰ νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν νέον, ἀλλὰ τὸ μετανοεῖ ἐγκαίρως καὶ τὸν διατάσσει... νὰ εἴπῃ εἰς τὸν πατέρα της ὅτι τὸ τραπέζι εἶνε ἐτοιμον.

Ἡ τελευταία πράξις διαδραματίζεται μετὰ ἐν ἔτος.

Ἀπέστη πλέον ἡ εὐτυχία ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν Μαράνου. Ὁ κῆπος ἀντῇ ἀπὸ στεναγμούς καὶ ἀπὸ θρήνους. Ἡ κυρία Μαράνου κλαίει τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς της, τὴν συζυγικὴν της χαρὰν ἡ Καίτη κλαίει τὸ χαμένον της ὄνειρον. ἓνα ἔρωτα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὴν ἐχώριζε διὰ παντὸς ἡ μητρικὴ ἀτιμία. Ἀμείλικτος καὶ ἄγριος διὰ τὴν μίαν, τρυφερός καὶ παρήγορος διὰ τὴν ἄλλην, παραμένει ὁ φιλόσοφος Καλλιμάχης. Ἀλλὰ δὲν τὰ γνωρίζει ὅλα μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ κυρία Μαράνου δὲν τῷ εἶχε διηγήσῃ τί ἀκριβῶς συνέβη μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ Στεφάνου. Σήμερον τοῦ τὰ διηγείται, καὶ ἀποσπᾷ τὴν συγγνώμην τοῦ γηραιοῦ της φίλου. Ἀλλὰ θὰ συμβῇ κάτι ἄλλο τρομερόν, τὸ ὁποῖον δὲν προσέληφθη. Ὁ ἱατρός Μαράνος ἔκαμε τέλος πάντων τὴν μεγάλην του ἐπιστημονικὴν ἀνακάλυψιν. Εἶνε εὐτυχὴς, καὶ διὰ νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, διὰ νὰ σκορπίσῃ ὀλίγην χαρὰν εἰς τὴν οἰκογένειαν,

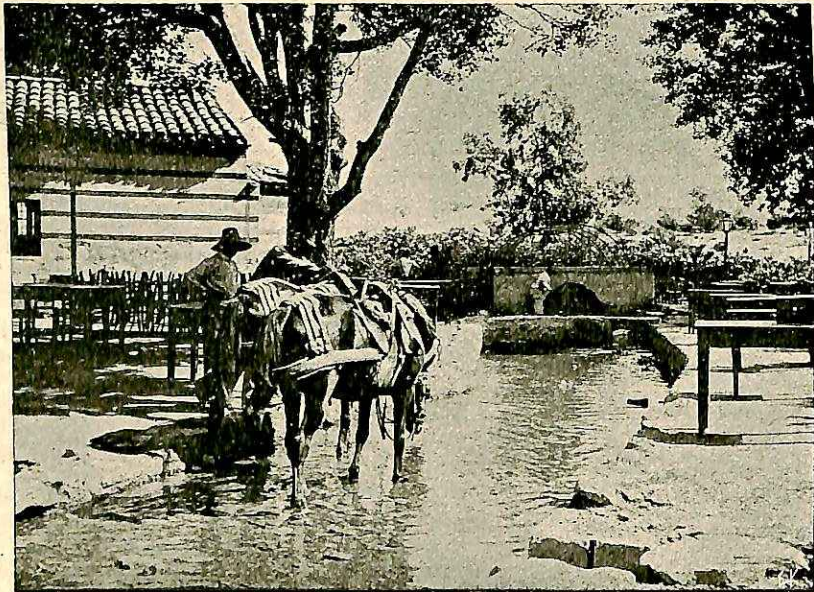
Λασσανείων διαγωνισμῶν, δεικνύει τὰς ἰδέας τῶν διὰ τὰ πάτρια.

Ἦτο τόσον χρήσιμος ἓνας σύλλογος ὑπὲρ τῶν Πατρίων! Ποῖος τὸ ἀρνεῖται; Ἄλλ' ἐγενεν ἐν λάθῳ. Ἐνομίσθη ὅτι τὸν συνασπισμὸν αὐτὸν πρέπει νὰ τὸν ἀποτελέσουν καὶ ἄνδρες Πατριοὶ, δηλαδὴ ἄνθρωποι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ 62. Ὡς προσόντα ἐτέθησαν τὰ ματογυῶλια, τὸ μούσ, τὸ σπαλέττο, ἡ βακτηρία καὶ τὸ γῆρας — ἐννοοῦμεν τὸ γῆρας τῆς σκέψεως. Ἐνῶ ἡ ἐπανάστασις τὴν ὁποίαν προϋποθέτει ἓνας ἀγὼν

πρὸς μόρφωσιν ἐθνικοῦ χαρακτῆρος, σημαίνει μίαν νεότητα μὲ τοὺς ἰσχυροτέρους σφυγμοὺς τῆς ζωῆς. Ὁ ἐστὶ, ἄνθρωπον οἱ ὁποῖοι νὰ ἐρμηνεύσουν τὸ εὐαγγέλιον, ὅχι ὡς ἱεροκήρυκες, νὰ ὁμιλήσουν διὰ τὸν ἐθνισμὸν ὅχι ὡς ἀρθρογράφοι, νὰ διδάξουν ὅχι ὡς γυμνασάρχαι, καὶ νὰ γράψουν ὅχι ὡς γραφειοκράται.

Ἄλλως ἢ παλαιομανία ἅπλως, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ σύλλογος τῶν Πατρίων, δὲν εἶνε δύσκολον προτέρημα τὴν ἔχουν καὶ οἱ συλλέκται γραμματοσήμων.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Κεφαλάρι Κηφισοῦς ὑπὸ Μ. Βελουδίου.

Ἐκ τοῦ Φωτογραφικοῦ Διαγωνισμοῦ τῶν „Παναθηναίων“.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΜΠΕΛΕΤ(ΗΣ)

Αἱ Ἀθῆναι τὸν εἶδαν καὶ δὲν τὸν εἶδαν, τὸν ἤκουσαν καὶ δὲν τὸν ἤκουσαν. Ἦλθε καὶ ἀπῆλθε σχεδὸν ἀπαρατήρητος. Ἀπὸ τὸ Λονδίνον καὶ πάλιν εἰς Λονδίνον. Αἱ ἐφημερίδες δὲν εὗρηκαν μίαν θέσιν μεταξὺ τῶν μαρτύρων τῆς δίκης Καρτάλη καὶ τῶν τετόρων τῶν ὑπαιθρίων θεάτρων διὰ νὰ τὸν κάμουν... ἀγνώριστον — ἔλλειψις ἴσως τοῦ ἰδίου, ὅστις δὲν ἔφερε μασὴ μὲ τὰς ἀποσκευὰς του καὶ κανὲν σκωριασμένον κλισέ, ὅπως συνειθίζουν ὅλοι οἱ περιηγούμενοι τὴν Ἀνατολήν μεγάλοι ἄνδρες. Ἡ Μουσικὴ Ἐταιρεία τοῦ ἤνοιξε τὰς αἰθούσας τῆς, ὅχι ὁμῶς, ὅπως ὑποστηρίζουν μερικοὶ, καὶ τὴν καρδίαν τῆς — μίαν καρδίαν ἣ ὅποια εἶχε δοθῇ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας εἰς ἓνα ξένον. Μὲ δύο λέξεις ὁ εὐτυχὴς αὐτὸς ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ μείνῃ ἄσπιλος ἀπὸ τὴν ἀθηναϊκὴν δόξαν.

Τὰ „Παναθηναῖα“ ἐσκέφθησαν νὰ τὸν ἐκδικηθῶν διὰ τὸ κατόρθωμά του, καὶ μοῦ ἀνέθεσαν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου εἰς τὴν στήλην αὐτήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν περνοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἡμέρας. Τὰ μέσα ἀρέθησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν μου. Καὶ ἐξέλεξα μετὰ πολλὰς ταλαντεύσεις τὴν μέθοδον τοῦ κινηματογράφου. Ὁ παράδοξος αὐτὸς μουσικὸς μὲ τὴν ὥραιαν κεφαλὴν, τὸ ὥραϊον παρὸν καὶ τὸ ὥραιότερον μέλλον, δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ παρουσιασθῇ μὲ κανὲν ἄλλο ἀνθρώπου τοῦ σφίγγουν τὸ χέρι. Δὲν ἐχρειάζετο περισσότερο. Ἡ θέσις του ἐδημιουργήθη. Ζῇ τώρα εἰς τὸ Λονδίνον καὶ τρέχει, πάντοτε τρέχει ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἤχους, τὰ ὄνειρα, τὰ σχέδια, τὰς γυναῖκας. Ἀφηρημένος καὶ ἐρωτευμένος. Αἱ ἐπιτυχίαι του τρέχουν μὲ τὴν ἰδίαν ταχύτητα. Τὰ ἔργα του ἀποκτοῦν μ' εὐκολίαν τὴν ἀγγλικὴν ὑπερκοδότη. Τί ἄλλο θέλει; Τὰ καλλίτερα θεάτρα τοῦ Λονδίνου, τοῦ ἀνοίγουν τὰς θύρας τῶν. Ἡ ψυχρὰ ἀγγλικὴ κριτικὴ τὸν καλομεταχειρίζεται. Τὰ κομμάτια του μελοδράματα, εἶδος εἰδυλλίων, παλλομένων ἀπὸ ἀνατολικὴν ἡδυπάθειαν, αἱ παρρηβολίμοι συνθέσεις του καὶ αἱ ὑποχρούσεις του εἰς μερικὰ δράματα, αἱ ρεμβωδία του, πλήττουν εὐχαρίστως τὰ ἀγγλικά ὦτα. Τὸ „Γιασμὰ“, ὁ „Χορὸς τῶν Σκιῶν“,

σικαί! Μία οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἔχει τὴν μουσικὴν ὅπως ἄλλαι οἰκογένειαι ἔχουν τοὺς θευματισμοὺς τῶν ἡτὴν ἀρθρίτιδα. Καὶ τώρα ἀνοίγει ὁ κινηματογράφος.

Ἐνα πρωτὶ φθάνει ἀπὸ τὴν Νεάπολιν, ὅπου ἔκαμε τὰς μουσικὰς του σπουδὰς, εἰς τὸν Πειραιᾶ. Μόλις πατεῖ τὸ ποδᾶρι του εἰς τὴν προκυμαίαν, ἡ φιλήσυχος αὐτὴ πόλις ἀρχίζει νὰ χοροπηδᾷ. Τὸ δαιμόνιον τῆς μουσικῆς ἀρχίζει νὰ κεντᾷ τὰ νεῦρα τῶν ἀγαθῶν Πειραιωτῶν, τὰ μουσικὰ σωματεῖα ξεφυτρώνουν ὡς ἀμάνιται, αἱ συναυλῖαι ταράσσουν τοὺς μακαριωτάτους ὕπνους, οἱ λάρυγγες ὅλοι ἐξυπνοῦν καὶ τὰ τραγουδάκια τὰ ὁποῖα μελοποιεῖ μὲ ἐν ἀσυνείδητον πάθος ὁ νεαρὸς συνθέτης, τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους. Καὶ τρέχει καὶ ὁ νεαρὸς συνθέτης, τρέχει ἀδιακόπως, τρέχει χωρὶς ἀναπνοήν, ὡς νὰ κυνηγᾷ κάτι τι. Τί κυνηγᾷ δὲν ἠξεύρει οὔτε ὁ ἴδιος. Ἀρκεῖ ὅτι κινεῖται. Κινεῖται μὲ τὰς χεῖρας, μὲ τοὺς πόδας, μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ τὴν καρδίαν, ὀπίσω ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἤχους, ὀπίσω ἀπὸ τὰ σχέδια, ὀπίσω ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις, μὴ βλέπων σχεδὸν γύρω του. Ἄλλοι τὸν λέγουν ἀφηρημένον καὶ ἄλλοι ἐρωτευμένον. Εἶνε ἀπὸ ὅλα. Ὁ Πειραιεὺς δὲν τὸν χωρεῖ. Ἀφίνει δύο-τρία-τέσσαρα μουσικὰ σωματεῖα ὀπίσω του, ἀφίνει ἓνα σωρὸν ἀνθρώπων κορυδισμένων μὲ τὴν μουσικὴν, δημιουργεῖ εἰς τὰς Ἀθῆνας τὸν Ὀμιλον τῶν Φιλομοῦσων, ταξιδεύει μὲ ὅλους αὐτοὺς περιηγῶν τὰς μουσικὰς του ἐπιτυχίας, ἐπανέρχεται καὶ πάλιν φεύγει. Δὲν τὸν χωροῦν οὔτε αἱ Ἀθῆναι. Σταματᾷ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἡ ἰδία ἱστορία. Μία ἀγγλικὴ οἰκογένεια ἐνθουσιάζεται μασὴ του, τὸν προσκαλεῖ νὰ περᾷ ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸ Λονδίνον. Εἰς τὸ Λονδίνον, εἰς τὸ Λονδίνον, διατὶ ὅχι; Παραιτεῖ μίαν λαμπρὰν θέσιν, καὶ αἱ ἀποσκευαὶ δένονται. Περνᾷ ἀπὸ τὴν Νεάπολιν καὶ λησιμονεῖ τὰς ἀποσκευὰς του. Φθάνει εἰς τὸ Λονδίνον μὲ τὸ σακάκι του καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν του. Περιμένει ἓνα μῆνα τὰς ἀποσκευὰς του, χωρὶς νὰ φθάνουν, χωρὶς νὰ γνωστῇ γὰρ ἀγγλικά, χαμένος μέσα εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως, γράφει εἰς τοὺς συγγενεῖς του γράμματα ἀρχίζοντα μὲ ἀπελπισίας καὶ τελειώνοντα μὲ ἐνθουσιασμοῦς. Καὶ ἀποφασίζει νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ Λονδίνον, χωρὶς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν αὐρίον, ὅπως τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, μὲ μίαν πλυσιν καταληκτικὴν εἰς τὸν Θεὸν τῆς Μουσικῆς. Καὶ ὁ καλὸς αὐτὸς Θεὸς δὲν τὸν ἐγκαταλείπει. Συνθέτει τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος. Τὸ ἔργον του τίθεται ὑπὸ τὴν βάσανον Ἀγγλῶν κριτικῶν καὶ οἱ ψυχροὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι τοῦ σφίγγουν τὸ χέρι. Δὲν ἐχρειάζετο περισσότερο. Ἡ θέσις του ἐδημιουργήθη. Ζῇ τώρα εἰς τὸ Λονδίνον καὶ τρέχει, πάντοτε τρέχει ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἤχους, τὰ ὄνειρα, τὰ σχέδια, τὰς γυναῖκας. Ἀφηρημένος καὶ ἐρωτευμένος. Αἱ ἐπιτυχίαι του τρέχουν μὲ τὴν ἰδίαν ταχύτητα. Τὰ ἔργα του ἀποκτοῦν μ' εὐκολίαν τὴν ἀγγλικὴν ὑπερκοδότη. Τί ἄλλο θέλει; Τὰ καλλίτερα θεάτρα τοῦ Λονδίνου, τοῦ ἀνοίγουν τὰς θύρας τῶν. Ἡ ψυχρὰ ἀγγλικὴ κριτικὴ τὸν καλομεταχειρίζεται. Τὰ κομμάτια του μελοδράματα, εἶδος εἰδυλλίων, παλλομένων ἀπὸ ἀνατολικὴν ἡδυπάθειαν, αἱ παρρηβολίμοι συνθέσεις του καὶ αἱ ὑποχρούσεις του εἰς μερικὰ δράματα, αἱ ρεμβωδία του, πλήττουν εὐχαρίστως τὰ ἀγγλικά ὦτα. Τὸ „Γιασμὰ“, ὁ „Χορὸς τῶν Σκιῶν“,

Δύο λέξεις καὶ ἀνοίγω τὸν κινηματογράφον. Ὅταν ἐγεννήθη τὸ παιδί αὐτό, εἰς τὸ αἷμα του ἐχόρευαν, χωρὶς ἄλλο, ὅλα τὰ αἰμοσφαίριά του. Ἐγεννήθη μέσα εἰς τὴν μουσικὴν. Ὁ πάππος του μουσικὸς, διευθύνων τὴν ὀρχήστραν τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου, ὁ πατέρας του μουσικὸς, οἱ ἀδελφοὶ του — ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ὁ ἀγαπητὸς συνεργάτης τῶν „Παναθηναίων“ — αἱ ἀδελφαί του, ἀνιόντες καὶ κατιόντες Λαμπελέτ, ὅλοι μου-

μερικαὶ μελωδίαι τρυφεραὶ καὶ παθητικαὶ ἀρχίζον
νὰ κáινουν μίαν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Ἀγ-
γλους. Ὁ Ναπολέων — τὸ *μικρὸν* τὸν ὄνομα μὲ τὸ
ὁποῖον τὸν ἔκallee πάντοτε ἡ συμπάθεια ὧλον ὅσοι
τὸν ἐγγνώρισαν, — ὁ Ναπολέων τοῦ Πειραιῶς, τῶν
Ἀθηνῶν, τῆς Αλεξανδρείας, εἰς μίαν ὀκταετίαν μετα-
βάλλεται εἰς τέλειον Ἀγγλοσάξωνα καὶ βλέπει τὴν
δυσκόλον δόξαν μῆς μεγαλοπόλεως νὰ τοῦ προσμε-
ιδῇ. Μετὰ μίαν ὀκταετίαν, ἐπανερχόμενον μὲ μίαν συμ-
παθεστάτην σύντροφον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐκινδύνευσε
νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν οἱ στενότεροί φίλοι του. Τόσον
βαθῶς ἔφερεν ἐντυπωμένην τὴν σφραγίδα τοῦ περι-
βάλλοντος εἰς τὸ ὁποῖον ἔζησε. Πῶς τώρα ἀπὸ το
κράμα αὐτοῦ τοῦ Ἀθηναίου καὶ Ναπολιτάνου ἐμορ-
φώθῃ ὁ Ἀγγλοσάξων, εἶνε τὸ μυστήριον τῆς ἀφο-
μοιωτικῆς δυνάμεως τῆς ὑπερχοῦ αὐτῆς φυλῆς, ἡ
ὁποία μόνον τὴν παρομιώδῃ καλωσύνην του δὲν κα-
τάρθωσε νὰ μεταβάλλῃ.

Λέγει κάποιον ο Κορύθιος, νομίζω, ότι ἡ Ἑλλάς ὡς κράτος δὲν ἐπετέλεσε ποτὲ μεγάλα πράγματα καὶ οὐ ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ πνευματικὴ Ἑλλάς, ἡ πωχὴ Ἑλλάς τῆς σημερινῆς, ὑπὸ τὴν ἔσφιχτον αὐτὴν εἰμπορεῖ να καν-
γατᾷ διὰ τοὺς πνευματικούς τῆς προσεβέντας εἰς τὸν
ἔξω κόσμον. Εἰς τὴν ἀντιστοιχωπεῖαν αὐτὴν ὁ Ναπο-
λεὼν Δαμιελετὶ ἔχει μίαν ἀπὸ τὰς καλλιτέρας θέσεις
εἰς τὴν... προσβείαν τοῦ Λονδίνου.

Παῦλος Νιρβάνας

Μὲ τὸν αὐτὸν πόθον, νὰ ἴδωμεν πλη-
ρουόμενα τὰ ὄνειρά μας περὶ Ἑθνικοῦ
Θεάτρου, ἀντηλλάξαμεν μίαν ἡμέραν μὲ
τὸν κ. Ξενόπουλον τὰς σκέψεις μας.
Μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν
αὐτὴν πρὸς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον ἀγά-
πην, ἐθεωρήσαμεν καὶ οἱ δύο καθῆκον
μας νὰ ὁμιλήσωμεν.

Θὰ ἐφοβούμεθα μήπως ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ ὑπόμνημα τοῦ συνεργάτου μας δυσσαρεστήσῃ πρόσωπα, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων, ἀναγραφόμενα εἰς τὴν στήλην τῶν συνεργατῶν μας, τιμοῦν τὴν σύνταξιν τῶν «Παναθηναίων». Ἄλλ' ἢ ἐκτίμησις αὕτη, ἢ πλήρης, καὶ ὁ πρὸς αὐτοὺς σεβασμὸς μας εἶνε ἢ καλλιτέρα καὶ ἢ τραυτοτέρα βεβαίωσις τῆς εἰλικρινείας μας.

Καὶ μὲ τὸ θάρος τῆς εἰλικρινείας
αὐτῆς, ὑποβάλλομεν σήμερον εἰς τὸν
Βασιλέα μας τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ.
Ξενοπούλου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ α' Ἀκρόπολις· μετὰ διακοπὴν ὀλίγων ἡμερῶν ἐπαναλαμβάνει τὸ ὑπ' αὐτῆς ἀνακινηθὲν ζήτημα· ἀνέχουμεν φιλολογίαν. Ἐξακολουθοῦμεν νρωτοῦντες ἐνημέρους τοὺς ἀναγνώστας μας δι' ὀλίγων ἀποσπασμάτων.

Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος

Φιλολογίαν ἔχομεν, καὶ ἴσως ἀργότερα θὰ κινήσῃ αὕτη τὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου. Ἄλλ' οἱ ποιηταὶ μας δὲν εἶνε ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὡς οἱ *Ποιηταὶ* γενικῶς εἰπεῖν. Ἀληθῆς λυρικὸς ποιητὴς ὑπάρχει ἴσως μόνον ἕνας, τὸν ὁποῖον ὁμως δὲν πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν· διότι ἅμα λεχθῇ τὸ ὄνομά του, παύει πλεὺν ὑπάρχων οὗτος.

Διηγηματογράφους καὶ ἐν γένει πεζογράφους ἔχο-
μεν πλείονας τοῦ ἐνός, οἱ ὅποιοι θὰ ἠμποροῦσαν νὰ
κάμουν τιμὴν εἰς σινοδηπικὰ ἔθνη. Οἱ ὅποιοι ὁμως
δυστυχῶς ἀρχίζουν νὰ ὀλιγοστεύουν, νὰ χάνουν ἀπὸ
τὴν πραγματικὴν τὸν ἀξίαν, ὅσον λαμβάνουν γνώσιν
τοῦ τι ἀξίζουν. Καὶ τοιοῦτο δὲν ἠμποροῦσαν νὰ
χωρίσουν εἰς τὸν ἑαυτὸν τὸν τὰς δύο προσωποποιή-
τας τοῦ συγγραφέως, τὴν *δημουρογκιὴν* καὶ τὴν *κο-
τιζιὴν*.

Καὶ τὸ λυπηρόν εἶνε ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν γο-
ρεῖαν τῶν φιλολόγων μας ὑπάρχει μία πλειὰ ἀνιδυ-
αίαν, ἡ ὁποία ὅπως εἰπεῖν ἀπεσκελετώθη καὶ εἶνε
ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ. ἤρξατο μὲ μίαν μίμησιν,
τὴν παρωκολούθησε ὀλίγον καιρὸν, ἀλλὰ δὲν ἠμπο-
ρεσε τίποτε νὰ ξυπνήσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς, καὶ ἐστει-
ρυσεν.

Ὅσον διὰ τὸ ἔργον τοῦ Σολωμοῦ πρέπει να λογί-
λται τοῦτο πολῦτιμον ὡς ἀρετηρία τῆς Ἑλληνικῆς
ποικιλῆς παραγωγῆς εἰς τὴν ἀληθινὴν μας γλῶσσαν.
Βεβαίως ὁμως δὲν πρέπει να θεωρηθῇ ὡς ἡ κατ'
ἑξοχὴν ἔθνικὴ ποιητικὴ πηγὴ αὐτοτελὸς ἀναβλάσασα.
Ὡς πρὸς τὴν θεατρικὴν φιλολογίαν, παρὸς τὸν σχε-
δὸν ἀκόμῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς
καλλιτέραν θέσιν ἀπὸ πολλὰ ἄλλα ἔθνη, διότι ἔδω-
δὲν ἔχομεν τίποτε να ριψωμεν, τίποτε να καταπολε-
μήσωμεν, μόνον δὲ ἡ ἐκλογὴ μᾶς μένει καὶ ἡ προθυ-
μία διὰ νὰ πλουτίσωμεν δι' ἔργων ὑγιῶν καὶ περιε-
χόντων τὸ ὠραῖον, κτίζοντες τὸ θεατρικὸν ἡμῶν μέλ-
λον ἐπὶ τῆς ἐργασίας ἄλλων ἔθνων, παραλαμβάνοντες
ἐξ αὐτῆς ὅ, τι καλλίστερον ὑπάρχει.

M. Μαλακάσης

Τί μ' ἐρωτᾶτε ἂν ἔχωμεν φιλολογίαν, ἀφοῦ ἀνα-
γνωρίζετε ὅτι ἐδῶ καὶ κάμποσον καιρὸν γίνεται μία
ἐργασία σημαντικὴ καὶ ἀξιοπαρατήρητος;

Δε μ' ἐρωτᾶτε καλύτερα ἂν ἔχομεν ἐκπαιδεύειν ;
Μάλιστα, φίλε μου, ἂν ἔχομεν ἐκπαιδεύειν. "Ἄν ἔχομεν
σύστημι μορφωτικόν, ἂν ἔχομεν σχολεῖα ὅπου νὰ διδά-
σκονται τὰ παιδιά γράμματα, ὅπου νὰ μαθαίνουν τὴν
ἱστορίαν τοῦ τόπου των, τὴν ἱστορίαν τῶν πατέρων
των, τὴν ἱστορίαν τῆς πατριδος των, τὴν ἱστορίαν
τοῦ Ἑθνους τοῦ κατακοιμητασιμένου καὶ τοῦ τόσο
πάσχοντος;

Τὸ παιδάκι ποῦ μαθαίνει στὸ σπίτι του καὶ στὸ δρόμο τὸ ψωμί νὰ τὸ λέγῃ ψωμί καὶ τὸ τυρὶ τυρὶ, τὸ παιδάκι αὐτὸ βασανίζεται στὸ σχολεῖο νὰ πῇ τὸ ψωμί ἄρτον καὶ τὸ τυρὶ τυρόν, ἀντὶ νὰ μάλιστα τὸ εἶναι τὸ ψωμί καὶ τί τὸ τυρὶ. Ἀντὶ δηλαδὴ νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τὸ μικρόν ἢ παρατηρητικότης, ἀναπτύσσεται ὁ σχολαστικισμὸς καὶ ἡ στενοκεφαλιά.

Ποῖος ἐφροντίζει ποτέ γιὰ τὴ *Βυζαντινὴ ἱστορία* ποὺ μελετᾶται τὸ *Κρητικὸ θέατρο*; ὁ Ἐρωτόκριτος ὁ Ὅμηρος αὐτὸς τῆς Ρωμιοσύνης; ποὺ διδάσκονται τὰ *Κυπριακὰ καὶ τὰ Χιαζὰ μελετήματα*; ποὺ ἐρευνῶνται τὰ διάφορα *ἱστορικὰ χρονικά* τὰ συνδεόμενα μὲ τὰς διαφόρους τύχας τῆς πατρίδος μας; Μόνον στὰ ξένα Πανεπιστήμια, ἀλλοιμόνοί μας! Σὲ ποῖο σχολεῖο ἀπαγγέλλονται τὰ δημοτικὰ ᾠσματα; ποὺ μελοποιοῦνται τραγούδια τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασης;

Ὁ Σολωμός δὲν ἐξετιμήθη, δὲν ἐννοήθη ποτέ ὡς ποιητής, διότι δὲν εἶνε δυνάστης γὰρ ἐννοηθῇ εἰς τὴν

[illegible]

Κίμων Μιχαηλίδης

[illegible]

«Ἄνεσθε, οἱ τρεῖς τομῆδες τῶν «Πανα-
θέλει νὰ ξεφυλλίσῃ τοὺς τρεῖς τομῆδες τῶν «Πανα-
θηναίων», εἰς τὸν ὁποῖον φαίνεται κάποτε κανέναν
«Διονύσου», δὲν θὰ διατάξῃ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι καὶ
ποιητὴς μας, δὲν δὴν ἡμίμα.
ποιητὴν ἔχοντες δὲν ἔχοντες.
αἰὼν ὅμως πεταί; Ἐμεῖς ἡμεῖς, τὸ κοινὸν δι-
αδικαίως καταδικάζει,

[illegible]

Αποτεινόμενοι εἰς τὸ κοινόν:
Ἀνοίξετε ὅλοι, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν ἰδιαιτέραν
λογογραφίαν—ἐξαιρούνται οἱ δασκάλοι.—Διὰ
τὴν ἐλπίδα τότε τὴν γλωσσικάν μου ἀγάπην,

...σας ἀλληγογραφάρην· ὅταν γὰρ ἐπι-
...σας μεταχειρίζεσθε τότε τὴν γλώσσαν· ἡ παλὴά μου ἀγάπη,
...τοὺς συγγράφεις ἀλλὰ γράφετε· διότι γράφοντες δια-
...πατέρας μου, τὰ ἀδόξια μου· διότι γράφοντες τὰ αἰσθητά
...ρορετικὰ δὲν ἡμπορεῖτε ν' ἀποδώσετε τὸ δάσκαλος. Ἀγάπη-
...σας ἀλλ' ἐκεῖνον ποῦ σὺς ἔμαθες ἀρῆσθε τὴν καρ-
...σατε ὁμως, ζήσατε, ἐξομολογηθῆτε εἰς τὸν ἱερέα,
...διὰ σας νὰ ἐξεχειλίσῃ, ἐξομολογηθῆτε τὸ παρῶνόν
...ἐξομολογηθῆτε τὸν ἑρωτά σας, εἰπῆτε τὸ παρῶνόν
...γλώσσα ἐνδουσιασθῆτε καὶ ἔλατε νὰ γράφετε αὐτὰ ὅλα
...γλώσσα ὀφείλει ν' ἀποδώτῃ, ὅχι νὰ μουμιμοποιῇ τὰ συν-
...συστήματα καὶ τὰς σκέψεις μας. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἀνή-
...τὴν ποιητὴν. ἔως τὴν ὁμορφίαν καλεῖς δὲν

Ὁ Σολωμός.... Τῆς ζωῆς τὴν ὁμορφίαν γανεῖς ὄν-
τὴν ἀνέχεται. Οὐτε οἱ ἀπελπισμένοι. Ὁ Σολωμός εἶνε
ἢ γὰρ καὶ ἡ ὁμορφιά τῆς νέας ἑλληνικῆς ποιήσεως.

Τὸ ἔργον του καταυγάξει τὸν ὀρίζοντα τῆς νέας Ἑλλάδος. Καὶ ἐξεῖνοι ἀκόμη ποῦ δὲν τὸν ἐιμελέτησαν ἢ δὲν τὸν ἡσθάνθησαν, δὲν τολμοῦν νὰ ἔχουν ἄλλην γνώμην. Τὸ μεγαλεῖον, γρήγορα ἢ ἀργά, ἐπιβάλλεται.

ΠΡΟ ΤΙΝΟΣ εἶχε γίνει συζήτησις ἐν Γαλλίᾳ ἂν εἶνε ὁρθόν νά μεταφράζωνται τὰ χαρκτηριστικώτερα ἔργα τῶν ξένων φιλολογῶν. Φυσικᾷ αἱ σκέψεις ἐχωρισθῆσαν εἰς δύο, ὑπὲρ καὶ κατὰ. Κάποιος, χαράττων μίαν μέσην ὁδὸν εἶπεν ὅτι εἶνε ἄδίκον νά μὴ γνωρίζη κανεὶς τὰ ἐλλεκτώτερα ἀποσπάσματα τοῦ Νίτσε, τοῦ Ράσκιν, τοῦ Μέρειδθ' καὶ - ἔδω γίνεται γενικωτέρως ὅλα τὰ βιβλία τοῦ Τολστοί. Ο κ. Ρερὺ δὲ Γκουρμόν θύγων καὶ πάλιν τὸ ζήτημα εἰς τὸν «Ἐορμὴν τῆς Γαλλίας» καὶ συνδέον αὐτὸ μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἔθνισμοῦ γράφει: Κανέναν πατριωτισμὸς δὲν εἰμπορεῖ νά μὲ πείσῃ ὅτι τὸ φασκόμυλο ἧς ὁ ἡδύσμοσος ἀντιζαλιστὴ τὸ σοῦϊ, ἧς ὅτι ἡ ἀνάγκη τοῦ Νίτσε ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἀναγνωσεως τοῦ Ἀλφρεδου Φουλλιέ, ἧς ὁ Ἰηνε διὰ τοῦ Κυρέλ. Ἀλλὰ θὰ γέλαιος βεβαίως τὸν Γερμανὸν ὁ ὁποῖος θὰ μὴ ἐγγνωμίσῃ τὸ Βορδὼ καὶ τὸν Καμπανίτην τῆς πατρίδος τὸν ἧ θὰ νομίσῃ ὅτι ὁ Σουδερμαν, μὲ τὴν γερομανικὴν φλυαρίαν τὸν, εἶνε ἴσος μὲ τὸν Παῦλον Ἐρβιέ.

Μεμωμένος ὁ ἄνθρωπος ἀπαυδᾷ, χάνει τῆς ψυχῆς τὸ σθένος, ληισμονεῖ τὸν βαθμὸν τῆς ἀξίας του, εἰς κτήνη καὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐγὼ του, μεταπίπτει ἀπὸ ἀτόμων, δὲν διαφέρουν εἰς μαρινά. Τὰ ἔθνη, πάντων συνειδήσις τὰ μεταβάλλει εἰς εἶδος ἀτόμων. Καὶ ὅπως τὰ άτομα ἢ αἰοζυγεῖται — διὰ τὰ εἶματα βαλάντιον ἐπιζυγονοῦναι, οὕτω καὶ τὰ ἔθνη. Αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς φιλίας, ἀκόμη περισσώτερον τὰς ἐγγε- νῆς σχέσεις. Καὶ ἀκόμη περισσώτερον τὰς σχε- τικὰ δυνατὰ μεταξύ ἐθνῶν, ὅπως μεταξύ ἀτόμων ἢ ἀλλοτρίων. Τίποτε φυσικώτερον τοῦ μίσους καὶ τῆς μαχίμης.

Υπερὸν τὸν ἐθνισμὸν λοιπὸν τίθεται ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ
ιεθνισμός. Καὶ καθεὶς χωριστὰ ἐπιβάλλει ἐντόνως
τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἄλλου· ἀντὶ νὰ ἐξουδετερωθῇ.

Διὰ τὰς ὑφ' ἡμῶν ἐκτελεζομένης, συν-
νάγκης τῇ φυλάξῳσιν τὴν πρωτοφάνειαν τῶν ἐθνῶν, εἶνε
προφανεῖαν τῶν, χωρὶς ὑποχωρήσεις. Ἡ ἀρέσκει
ἀνθρώπος τοῦ Βορρᾶ θεωρεῖ ὡς ἐλάττωμα παρὰ
τὴν ἑαυτοῦ. Ὁ τὸ Γάλλο πολεῖ νὰ τὸ θεωρήσῃν ὡς
ὁρμῶν τοῦ βοῦδος· ἀλλ' ἐὰν ὁ ἵππος εἴνε γελοῖα πρὸς τὸ
ἡς ταχύτητος, τὰ ἥτο δὲως ἀνοφελεῖς καὶ ὥς δὲν
ποτα δὲν ἐπρωστάτευσεν ὁ ἀνθρώπος, ἐξηγανθῆσαν
ὁ ἐνδιαφέρον ἐκστῆς ἀνθρωπίνης διαφορᾶς ἐγκε-
ταῖς εἰς τὰς ιδιότητας, τῶν ὁποίων αἱ ἄλλαι διαφοραὶ
τεροῦνται. Δὲν εἴνε δυνατόν νὰ ὀνομαστοῦν καλαὶ ἡ
καὶ παρὰ ἐφ' ὅσον συμβάλλουν εἰς τὴν διατήρησιν
τῆς φυλῆς.

Ἐπαυροχόμενος εἰς τὸ ἄτομον, ὁ κ. Γκουρμόν λέγει ὅτι καθήκον τοῦ ἀτόμου εἶνε ἡ καλλιέργεια τῆς προσωπικότητός του, ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς καθ' ὅλους τοὺς τρόπους τοῦς μὴ ἀντικοινωνικοὺς καὶ ἡ ὠθησις αὐτῆς εἰς τὸ ὑψιστον σημειον. Τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ τὰ ἔθνη. Καὶ τότε μόνον θὰ ἀπολαύσουν τὴν γαίαν τῶν ἄλλων καρπῶν. Ὅσον ἓνας λαὸς ἔχει ἐθνισμόν, τοσοῦτον εἶνε ἀνὰρὸς νὰ αἰσθανθῇ ὅτι πρωτότυπον ὑπάρχει εἰς τὰς πράξεις ἡ εἰς τὰ ἔργα τῶν ἄλλων ἔθνων. Ἡ συμφωνία ὑφίσταται μόνον ἐν τῇ διαφορᾷ

τῶν χαρακτηρῶν, τῶν πράξεων, τῶν προϊόντων. Ἡ συμφορὰ αὕτη καταφαίνεται διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς. Μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας γίνεται μεγάλη ἀνταλλαγή βιβλίων ἀλλ' ὅχι βιβλίων τῆς αὐτῆς φύσεως. Τῆς δίδομεν πολλὰ μυθιστορήματα, διότι ἐκείνη δὲν τῶσται.

Τὸν Γερμανὸν τὸν θέλω Γερμανόν. Κάθε ἄνθρωπος ποῖπει νὰ ἦνε αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἐπίσης κάθε ἔθνος. Τότε μόνον εἰμπορεῖ νὰ ἀρέσῃ. Διὰ τοῦτο ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία κατέκλυσε τὸν κόσμον, διότι εἶνε μέγχοι μανίας γερμανικῆ. Ἐάν ὁ Κάντ, ὁ Σοπενάουερ ὁ ὁ Νίτσε παρουσίαζον μόνον κατὰ τὴν ἐκ τῶν φιλοσοφῶν τῆς Εὐρώπης, γρήγορα θὰ ἔλησμονοῦντο. Καὶ ἐάν Γάλλος φιλόσοφος, ὁποῖος ὁ Κινέ, ἦνε Γερμανὸς μετρημειομενός, μετὰ τὴν πρώτην ἐκπλήξιν δὲν θὰ παρέγγα κανὲν ἐνδιαφέρον.

Αὐτὸ εἶνε τὸ μεγαλείτερον μειονέκτημα τῆς λατινικῆς φιλολογίας τοῦ μεσαίωνος καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως. Δὲν ἔχει προσωπικότητα, διότι δὲν ἔχει ἐθνικότητα.

Ἡ γλῶσσα—διὰ τὰ ἐπανελέσθαι—εἶνε βεβαίως μία τῶν κυριωτέρων ἐξωτερικεύσεων τῆς ἐθνικότητος καὶ τὸ ἀκατανίκητον κώλυμα πρὸς σχηματισμὸν ἐνὸς τύπου εὐρωπαϊκοῦ ὁμοιομόρφου. Τὸ κάλλος τῆς γλώσσης ἀποτελεῖ ἡ καθαρότης αὐτῆς. Αὐτὴ τῆς διευγαμίας καὶ ἀξίας. Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης κάθε λαὸς ὀρεῖται νὰ τὸ θεωρῇ ζήτημα ἐθνικόν. Γλῶσσα φορητὴ καὶ διεσπασμένη ἀπὸ ξένα στοιχεία, χάνει τὸ ἐνδιαφέρον της καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ξένους οἱ ὅποιοι παρῶσιν τὰ στοιχεῖα αὐτά. Ὅταν διαβάσῃ ἐν ἀγγλικὸν βιβλίον, τὸ θέλω ἀγγλικὸν καὶ εἰς τὰς σκέψεις καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν. Ὅσον ἐπιδεικνύουν τὸ ἐγὼ τὸν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν μορφήν τῆς ζωικότητος αὐτῶν τὰ εὐρωπαϊκά ἔθνη, τόσῳ περισσότερον θὰ ἦεν κατάλληλα εἰς τὸ ἀνώτερον κοινωνικὸν αἶσθημα τὸ ὁποῖον συνδέει ἁμοιβαίως τὰς διαφόρους φυλάς, ὅπως τὸ σὺν ἡθες κοινωνικὸν αἶσθημα συνδέει τὰς ἰσχυγενεάς, τὰ άτομα τῆς αὐτῆς φυλῆς. Ἀλλ' ἂς μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι εἶνε δυνατόν ἐν ὑπόρξῃ φιλολογία εὐρωπαϊκῇ, τέχνῃ εὐρωπαϊκῇ, ἐπιστῇ καὶ σκέψῃ εὐρωπαϊκῇ. Ἡ γεωλογία ὥρισε τὴν διάνοιαν κάθε φυλῆς τόσον καθαρὰ, ὅσον καὶ τὸ χροῖμα της. Ὁ γεωμικτικὸς νοῦς δὲν εἶνε νοῦς γαλλικὸς. Τὸ δοχεῖον εἶνε τὸ αὐτὸ ἀλλ' ὅχι καὶ τὸ περιεχόμενον. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι βλέπουν μὲ τὸ αὐτὸ ὄργανον ἀλλ' ὁμῶς βλέπουν διαφορετικὰ. Τὸ στερεώμα εἶνε ἐν καὶ μόνον. Καὶ ὅμως εἶνε τὸ ἴδιον, ὁρόμενον ἀπὸ τὸν Κέλαιον, τὸν Λαμαρτινὸν ἢ ἐνα ἡλίθιον. Τίποτε δὲν ὑπόκειται ὀλιγωρότερον, μᾶλλον καθωρισμένον ὑπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ ὅσον ἡ σκέψις, ἡ τόσον ἀστάθμητος. Εἶνε, ὅπως ὁ μῦς, τὸ στέαρον, ὅπως τὸ αἷμα καὶ ὁ χυμὸς, προῖόν τοῦ ἐδάφους.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ τῶν «Εἰδυλλίων» καὶ τῶν ᾽Αμυγάντων· κ. Γεώργιος Δρασίνης ἐκδίδει προσεχῶς νέον τόμον ποιημάτων.

ΑΥΡΗΑΙΑΝΟΣ ΣΟΛΛ. Εἶνε πολὺ παράξενον δι-
 ὃ Λυρηλιανὸς Σόλλ ἀπέθανε μόνον προχθές. Γεν-
 νήσας τοῖς 1833 ζήσας ἔτη ενεργήσας, πλημμυρίσας μὲ
 τὴν εἰσιωνεῖαν τὸν τὸν κόσμον, πληγύσας μὲ τὰ βέλη
 τοῦ τοὺς συναδέλφους καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ, χύσας εἰς
 ῥύακα, εἰς ῥύακας, χυμίσσας καὶ εἰς ποταμοὺς τὴν
 ὥραιαν τοῦ ἡγῶ, πρὸ ἀρετῶν ἑτῶν ἀπέθανε διὰ τὴν
 φιλολογίαν. Ὁ θάνατός τοῦ μὲ ἐξέπληξε δάϊον ὡς
 θάνατος βροντολάκος καὶ εἶδα οὐ καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ
 ὅσοι ἄλλοι δὲν εἶχε καθόλου ἐπινοήσῃ τὴν τελευταίαν
 εὐφροσύνην τοῦ ἐπικαίως θνήσκειν.

ἤτο ἀπὸ τὰ 1860 - 70 κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀνδρελιανὸς

Σὸλλ' ἔξη καὶ ἔξη τόσον πλημμυρισμένην καὶ καρποφόρον ζῶν ὥστε ἐγέμυζε ὅλην τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν, ἀνέμιγνύετο εἰς ὅλην τὴν γαλλικὴν δημοσιογραφίαν καὶ μόνος του σχεδὸν ἐκίνει καὶ ἐκυριάρχει τοῦ γαλλικοῦ γέλωτος.

Τὰ ἄρθρα τοῦ Αὐθρογλιανοῦ Σόλλ, αἱ σάτυραί του, αἱ πολεμικαὶ του, αἱ νομοσχέδια του, τὰ σκάνδαλά του, ὁ χωρισμός του, διεκδικεῖντο εἰς ὅλας τὰς γαλλικάς ἐφημερίδας. Τὰ Παράσιχίνια τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύοντο εἰς τὸν «Φιγαρό» εἶχον τόσην φήμην ὅσην εἶχον καὶ αἱ «Δευτέραι» τοῦ Σαιντ Μπέβ, ὅσην εἶχον καὶ αἱ πολεμικαὶ τοῦ Οὐγκώ. Ἐγγραφὴ παντοῦ, ἀνεμυγνέτο εἰς ὅλα, πολεμῶν ὅλους. Ἡ ζωὴ του ὁλόκληρος ἄλλως τε ὑπῆρξε ἓνα σκρόπισμα πολεμικῆς εὐφροσύνης. «Ὁρμισε τὸ δημοσιογραφικὸν του στάδιον ὡς πολιτικὸς ἀρθρογράφος, ἐκινδύνευσεν κατὰ τὸ 1830 νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔπειτα ἀλληλοδιαδόχως διῆλθε ὅλας τὰς ἐφημερίδας τῶν ὁποίων ὁ τίτλος μόνον ἀπὸ τὸν «Σωματοφύλακα» τοῦ Λουμὰ μέχρι τῆς «Ἠχοῦς τῶν Παρισίων» τὴν ὁποίαν ἐξέδωκεν ὁ ἴδιος ὁ Σόλλ, θὰ ἀπασχόλοι ἐπὶ τὴν στήλην. Ὁλόκληρον στήλην θὰ μᾶς ἀπασχόλων καὶ οἱ τίτλοι τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Σόλλ τὰ ὁποῖα ὁ συγγραφεὺς ἐσφάργισε μετ' αὐτὴν γλαυροφύτητα καὶ μετ' αὐτὴν ὅξαιεν εὐφραντα καὶ μετ' αὐτὴν παρισινὴν σάτυραν τὴν ὁποίαν βλέπομενεῖς τὰ ἄρθρα του

Τὰ «Νέα Μυστήρια τῶν Παρισίων», οἱ «Ἐρωτες τοῦ Θεάτρου», «Κλαυδῖος ὁ Μονόφθαλμος», «Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ὑπηρετὴν μου», «Ἀρρωστα Πνεύματα», εἶνε τὰ κυριώτερα τῶν ἔργων του.

Ποιήματα επίσης ἔγραψε ἀλλ' εὐτυχῶς ἓνα καὶ μόνον τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον «Διονύσια». Εἰς τὸ θέατρον ἐπίσης ἐνησχολήθη, πότε γράφων κωμωδίας ἐν συνερ-
γασίᾳ μὲ τὸν Βοζάξ, πότε μονόπρακτα ἀστείωτα-
των ὁποίων ὁ «Ζηλότυπος τοῦ Παραελθόντος» καὶ
«Παραδόξα ἀποτελέσματα κεραινοῦ» εἶνε τὰ μάλιστα
ἐπιτυχόντα.

Ἄλλ' ἂν ἀπησχόλουν τὸν κόσμον τὰ εὐφυῆ οὐμο-
ριστικά καυστικά βιβλία καὶ ἄλλα, ἂν ἀπησχόλει-
τον κόσμον ἡ παρομοιωδὴς εἰς τὸν Πιγαρόν, καὶ τὸ
«Γεγονὸς» συνεργασία τοῦ Σόλλ, ἀπησχόλουν αὐτὸν
περισσότερον αἱ μονομαχίαι, αἱ ἔριδες καὶ τὰ σκάν-
δαλα τοῦ εὐφυοῦς συγγραφῆος. Τροφὴν ὁ Σόλλ ἐπεί-
ραζε ὅλους καὶ ὅλοι τοῦ ἐξήτουν ἔριδας, καὶ ὅλοι
τὸν ἐκάλουν εἰς μονομαχίαν. Ὅταν ἐμονομάχουν δύο
εἰς τὸ Παρσί, ἦτο βέβαιον ὅτι ὁ ἕνας *τούλῃαχτον* εἰς
αὐτὸν θά ἦτο ὁ Σόλλ. Μία μονομαχία μάλιστα, με-
ῖνα δημοσιογράφων τὸν Ροβέρτον Μιτσέλ τῆς «Ἐσπέ-
ρας» παρ' ὀλίγον τὰ ἀποβῆ μοιραία εἰς τὸν Σόλλ.
Ὁ ἀντίπαλός του τὸν ἐπληγῶσε βαρέως εἰς τὸν βρα-
χίονα καὶ τὸ ξίφος ἐθαύσθη ἐντὸς τῆς πληγῆς. Εὐ-
τυχὸς τὸ τραῦμα δὲν εἶχε μεγάλως συνεπείας.

Μεγαλειότης συνεπείας ὁμως εἶχε ὁ γάμος τοῦ Σόλλ, γάμος ἐξ ἔρωτος, με μίαν θυγατέρα ἐνός ζυθο-
πόλου ἐκ Λονδίνου, κόρην ὥραν ἀλλ' ἐντελώς ἀκα-
τάλητον διὰ σύζυγον. Ὁ Σόλλ τὴν ἐρωτεύθη, τὴν
συνεζεύχθη, καὶ ἔπειτα, πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, τὴν
ἐχωρίσθη. Ὁ γάμος καὶ ὁ χωρισμός καὶ αἱ ξηρὲς
τοῦ Σόλλ με τοὺς συγγενεῖς τῆς συζύγου του δὲν
ἀπησχόλησαν ὀλίγον τὸν γαλλικὸν τύπον.

Ἐν γένει τὸ ἔργον τὸ πλεῖστον τοῦ Σόλλ εἶνε μία διαρκὴς εὐφυΐα, ἓνα πανθηροβόλημα πνεύματος, μία σάτυρα διηγητικῆς τῶν Παρισίων καὶ μία λεπτὴ ἐπισκόπησις τῶν ἐπικαίρων. Δὲν ὑπῆρξε ἀπὸ τὰ πνεύματα τὰ ὑπερόχα εἰς βαλύτητα, ὑπῆρξε ὅμως βεβαίως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἑξαιρετικούς εἰς εὐφυΐαν. Διὰ τοῦ γέλωτος καὶ τοῦ δήματου, διὰ τῆς σατύρας τῆς εὐθύμου καὶ τῆς σατύρας τῆς καυστικῆς, ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὁλόκληρον ἑβασίλευσε εἰς τοὺς Παρισίους καὶ ὑπῆρξε ἀπὸ τὰ πνεύματα τὰ καθαροῦς γαλλικά. Ἄν ὅχι ἡ μεγάλη φιλολογικὴ ἱστορία τῶν μεγα-

λοφυϊῶν, ἡ μικρὰ ἱστορία τῶν φιλολογικῶν καὶ κοι-
νωνικῶν παρασκηρίων θά ἀφιερῶσθαι ἀρκετὰς σελίδας
διὰ τὸν Σόλλ καὶ θά εἶνε δίκαιον.

Δύο ανέκδοτα τοῦ Αὐρηλιανοῦ Σόλλ.

— Δὲν ἤξεύρω τίποτε. Ήξεύρω μόνον, ὅτι τὴν νό-
στα, πρὸ ἐπιστρέφω μόνος, ἂν ἰδῶ μακροθὺν ἄνθρω-
πον μὲ σιγάρον εἰς τὸ στόμα, περὶν ἄροβος διότι εἶ-
ναι βεβαίωτος, τότε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἰμπορεῖ
να ἦνε κακοῦθος.

Προσκληθεὶς ὑπὸ τινος εἰς μονομαχίαν δι' ἐπιστο-
λῆς ὀφθαλμικῶτάτης γεμάτης ἀνορθογραφίας, ἀπὴν ἔγραψε·
— Δέχομαι. Ὡς προσβεβλημένος, ἔχω τὸ δικαίωμα
τῆς ἐξλογίης τοῦ ὅπλου. Ἐλέγω λοιπὸν τὴν Γραμ-
ματικὴν. Πάει! εἰσθε τελειωμένοι ἄνθρωποι!

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ τῶν Γκογκοῦ εἰσιζήσαν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων. Συνίστανται ἀπὸ τῶν ἀλληλογραφικῶν των καὶ πληθεῖς τὸ κείμενον τοῦ *Ημερολογίου*. Ἡ ἀλληλογραφία θὰ παραδοθῇ εἰς τὸ κοινὸν τὸ 1906, τὸ δὲ *Ημερολόγιον* μόνον κατὰ τὸ 1916.

Τὸ 1911 θὰ δημοσιευθῶσιν ἐρωτικά ἐπιστολά του Μυσσέ. Τὸ 1920, δέσμη ἀνεκδότων σημειώσεων τοῦ Ρενάν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

[illegible]

ρώσεως τεμαχίων ἐπιγραφῶν ἐκ Περγάμου· ὁ κ. Σχρά-
δεγ τέλος ὠμίλησε περὶ τῆς ἡφοφόρου τοῦ Τηλέφου
ἐν τῷ μεγάλῳ βωμῷ τῆς Περγάμου. Μεταξὺ τῶν κιο-
νων τῆς στοᾶς αὐτοῦ ἀποδέχεται τὴν ὑπαρξὶν ἀγαλμά-
των· «ὡς ἀπολιθωμένοι θεαταὶ» ἀπέβλεπον οἱ παρι-
στάνοντες εἰς τὰ ἐν τῷ βωμῷ τελούμενα· ὁλοκληρὸς
ὁ βωμὸς οὗτος, ὡς γνωστόν, ἀναπαρεστάτῃ ἐν τῷ
μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου, τοποθετηθέντων καταλήλως
τῶν θαυμαστῶν τῆς μεγάλης ἡφοφόρου λειψάνων (τῆς
Γιγαντομαχίας). Καὶ περὶ τῆς ἐστίας τοῦ βωμοῦ ὁ
ὁμιλῶν ἐξέφευρεν εἰκασίας τινὰς καὶ παρατηρήσεις
περὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς οἰκοδομικῆς του.

Ἐν δὲ τῇ γαλλικῇ σχολῇ ὁμῶν ὁ κ. Μανδελ περὶ σαρκωφάγου τινὸς ἐν Ἰκονίῳ ὑπέβαλεν εἰς κρίσιν τὰς γνώμας περὶ τῆς προσελθούσης τῆς ρωμαϊκῆς καὶ κατόπιν τῆς βυζαντινῆς τέχνης ἐκ Μιζοῦς Ἀσίας καὶ Συρίας, εἰς ἃς ἀναφέρεται μάλιστα τὸ βιβλίον τοῦ Στρογγυλοῦ Orient and Rom. Ὁ κ. Κραντζὴ ὁμίλησεν περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Πειραιῶς ὡς ἀφετηρίας τῶν πρὸς τὴν Δύσιν διὰ Λαοῖς διηρηθρόμων. Ὁ δὲ κ. Ὠμόλ περὶ Νίκης πηλίνης ἐκ Δελφῶν, τύπου τοῦ ἔκτον προδ Χριστοῦ αἰῶνος, ὃν ἴσως ἐδημιούργησεν ὁ Χῖτος Ἀρχεμύσης. Ἡ Νίκη αὕτη ἦτο ἀξωπτήριον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Τὰ χρώματα τῆς διατηροῦνται θαυμασίως. Περιέργον εἶνε ὅτι διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατῆς εἶδος κομβολογίου. Ὁ πηλὸς δὲν εἶνε κορινθιακός, ἀλλ' ἐουθροπός.

Σ

ΑΙ ΕΝ ΔΕΥΚΑΔΙ ἀνασφαῖαι εἰς τοὺς πρόποδας
τοῦ ὅρου Σκάρου ἀπεκάλυψαν τοὺς γνωστοὺς κε-
ράμους τῆς ἑλληνικῆς ἐποχῆς καὶ ὀλίγα προϊστορικά
τεμάχια. Εἰς τάφρον ἀνορυχθεῖσαν εὐρέθη τάφος κα-
τεσκευασμένος ἐκ πλίνθιν καὶ ἐντός αὐτοῦ μικρὸν ἀγ-
γεῖον, λυγνὸν καὶ νόμισμα χαλκοῦν.

Εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ Σκάρου εὐρέθη ἐπιτύμβιος
στήλη μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν **ΚΕΡΚΙΝΟΣ** καὶ μέγας
ἀριθμὸς προϊστορικῶν τεμαχίων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ
εἶνε λίαν σπουδαίας μορφῆς.

Αἱ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀρχαίου Ὑδραγωγείου ἐργασίαι βαίγουν κατ' εὐχὴν.

Εἰς θέσιν Παληοκατοῦνα εὐρέθη στερὰ 30-40 σω-
λῆνων τοῦ ὑδραγωγείου τούτου, κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ
διεσφύουσιν εἰς διαφόρους θέσεις εὐρέθησαν πολλὰ τε-
μάχια, ἀποτελοῦντα τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ὑδραγω-
γείου.

Ἐκ τούτου μεγάλως ἐλπίζεται ὅτι μεταξύ τῶν ἐλαιο-
δένδρων εἰς τὴν πεδιάδα θὰ εὗρεθῇ τὸ τέλος τοῦ
ὕδραγωγείου, ὅπου ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει δεξαμενὴ
ἢ βοήσις τοῦ ἀρχαίου συνοικισμοῦ.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΠΟΣ ΕΓΓΕΙΝΕ Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΥ ΣΑΡΔΟΥ. Ἐπρόκειτο ν' ἀναβιβασθῇ διὰ
πρώτην φοράν εἰς τὸ θέατρον Porte St. Martin ἡ
Θεοδώρα. Ὁ Σαρδὸς μὲ τὸν διεθνήτην τοῦ θεάτρον
Duquesnel εἶχον ἤδη διακίμει τοὺς ρόλους, ὁ ἱματι-
σμός, τριακόσια φορέματα βυζαντινὰ, ἑτοιμός· οἱ ἐρ-
γάται ζωγράφου εἰδὼν τὰ τελευταῖα πενήκτες εἰς
τὰς σκηνογραφίας. Ἔλεγε μόνον ἡ μουσική. Ἐσέ-
πτοντο εἰς ποῖον γὰρ ἐμπιστευθῶν τὴν σύνθεσιν
τὸν μερολογίου — partition — καὶ ἐν τῇ ἀμνηστία
τῶν ὁ Duquesnel ἐπρότεινε τὸν Μασσέν μετὰ τοῦ
ὁποίου τὸν συνέθεσε στενὴ φιλία, ἀναλαμβάνων συγ-
χρόνως γὰρ σύστησι εἰς αὐτὸν τὸν Σαρδὸς ὅστις δὲν
τὸν ἐννοοῖτε προσοπιστάς.

Τὴν ἐπομένην ἑσπέραν συνηντῶντο καὶ οἱ τρεῖς εἰς μίαν αἰθούσαν τοῦ Ἀγγλικοῦ Καφενείου, ἐκεῖ δὲ μεταξὺ δύο ποτηρίων ὁ Σαρδοῦ ἐξήγησε τὸ δῶμα τὸν εἰς τὸν μουσουργὸν ἀπαγγέλλον συνάμα καὶ τοὺς στίχους

τῶν πρὸς μελοποίησιν τεμαχίων. Ὁ Μασσενὲς ἐφαίνετο ὀλίγον προσέγων καὶ καθ' ὅλην τὴν διάφκειαν τοῦ γεύματος ἀφρημένος, οὔτε λέξιν ἐπρόφερε. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁπότε ἡ ὁμίλια εἶχε στραφῇ εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, σιγὰ σιγὰ, καὶ σκεδὸν χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσουν, διευθύνεται πρὸς τὴν ἄλλην αἰθούσαν ὅπου ἦτο τὸ πιάνο, ἓνα παλαιὸν ξεχαρβαλωμένο Κλεγιέλ, κρούει δύο τρεῖς συγχορδίας καὶ ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ μετὰ τὴν γνωστὴν βαρεῖαν φωνὴν του

Ah, Ah! Théodora!
Ah, Ah! Théodora!

καὶ κατόπιν χωρὶς νὰ σταματήσῃ, τὸ θριαμβευτικὸν ᾄσμα καὶ τὸν ὕμνον τῶν τετραῶν. Εἶχε συνθέσει τὴν μουσικὴν διαρκούντος τοῦ γεύματος.

— Ἐξοχα, θαυμάσια! ἀναφωνοῦν ἐνθουσιασμένοι οἱ δύο τοῦ συνδαιτυμόνες.

— Εἶνε ὅτι ἀναιρεῖται, κραυγάζει ὁ Σαρδοῦ.

Τὴν ἐπαύριον τὸ μικρὸν μερολόγιον τοῦ Ἀγγλικοῦ Καφερείου τελείως ἐνωργανωμένον παρεδίδοτο πρὸς μελέτην.

Fa Diesis

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ γερμανικὸν περιοδικὸν «Ἡ τέχνη δι' ὅλους» ἀφιερώνει εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τελευταῖα του τεύχη ἄρθρον εἰς τὸν Νικόλαον Γύζην. Εἶναι ἀρκετὰ χαρακτηριστικόν, λέγει, ὅτι τὸ ἔμβλημα τῶν διεθνῶν Ἐκθέσεων τοῦ Μονάχου εἶναι ἔργον ἰδικόν του, μολοντί ὁ Γύζης ἦτον ἀπομονωμένος μετὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τέχνην του, ἡ ὁποία τίποτε τὸ κοινὸν δὲν εἶχε μετὰ τὴν Σχολὴν τοῦ Μονάχου καὶ μετὰ τὴν παρ' αὐτῆς ἀντίληψιν τῆς ἀλλαγῆς. Ἀλλ' ἔνεκεν αὐτῆς ἀκριβὲς τῆς λεπτότητος καὶ τῆς εὐγενείας τοῦ ἰδεαλισμοῦ του, ἥτις ἐνεῖχε τὴν καθαρότητα τοῦ χρυστάλλου, ἐξέλεγον τὸν Ἕλληνα ζωγράφον, ὅσκις ἐπρόκειτο περὶ περιφανοῦς διακοσμητικοῦ ἔργου.

Ἐκεῖνος ὅστις, ζῶν, τόσον ὀλίγον ἐπέζητησε τὴν ἐπιδείξιν καὶ τὸν θόρυβον, ἔλαβε μετὰ θάνατον τὰ τραντάτα δείγματα εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς.

ΜΗΜΕΙΟΝ Εἰς ΤΟΝ ΒΙΣΜΑΡΚ. Ἡ πόλις τοῦ Ἀμβούργου εἶχεν ἀποφασίσει τὴν ἀνέγερσιν μεγαλοπρεποῦς μνημεῖον εἰς τὸν σιδηροὺν καγκελάριον. Πρὸς τοῦτο ἐπροκήρυξε διαγωνισμὸν εἰς τὸν ὅποιον ἔλαβον μέρος πλέον τῶν 210 καλλιτεχνῶν. Ἐσχάτως ἐδημοσιεύθη ἡ κρίσις τῆς ἑλληνοδίκου ἐπιτροπῆς δι' ἧς ἐβραβεύθη τὸ ἔργον τῶν κ. κ. H. Lederer γλύπτου καὶ E. Schaudt ἀρχιτέκτονος. Φανταζόμεθα πόσον δύσκολος ἦτο ἡ θέσις τῆς ἐπιτροπῆς μεταξὺ τοσούτων προσπλασμάτων νὰ δικασῇ δικαίως.

Τὸ γλυπτικὸν ἔργον τῶν κ. κ. Lederer καὶ Schaudt ἀπλοῦν ἐν τῷ συνόλῳ χαρακτηρίζει τὸ βαρὺ γερμανικὸν πνεῦμα διὰ τῆς ἐπιβλητικότητος τῶν προτοτύπων γραμμῶν του. Ὁ σιδηροὺς καγκελάριος ἐκπροσωπεῖ τὴν ἰδέαν του ἀμεταβλήτου διὰ τῆς σιδηρᾶς περιβολῆς του ἀπλοσύτης καὶ ἐμπνευσμένης.

Μεταξὺ τῶν δύο γερμανικῶν αἰτῶν ὁρθοῦται γιγάντιος ὁ ἰδρυτὴς μίας αὐτοκρατορίας τὴν ὁποίαν ἐδραίωνεν ἡ δύναμις τῆς ἰσχύος του.

Ὀλίγιστα ἔργα ἀντάξια τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου μνημεῖου ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ γερμανικὴ γλυπτικὴ.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ἡ ΘΕΛΗΣΕ ποτὲ Γάλλος συγγραφεὺς, κατὰ τὸ 1874, νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἱκανότητά του ταχυδρομεῖον. Ἐπέγραψε λοιπὸν μιαν ἐπιστολήν: «Πρὸς τὸν συγγραφεῖα τοῦ μυθιστορήματος ἡ Κυρία Μποβαρύ, εἰς Παρίσιον». Ὁ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἔγραψεν ἐπὶ

τοῦ φακέλου μετὰ κόκκινον μελάνι· Νὰ σταλῇ πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ, εἰς Νελιὺ. Ἐκεῖ βεβαίως ὁ γραμματοκομιστὴς ἔλαβε τὰς δεούσας ὁδηγίας, διότι εὐφραίνεται εἰς τὸ κιβώτιον τὴν 4 Ἰανουαρίου 2 μ. μ. ἡ αἰνιγματώδης ἐπιστολή, ἐπεδόθη τὴν μεθεπομένην 5 μ. μ. εἰς τὸν Γουσταῖον Φλωμπέρ.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα τοῦ φιλέλληρος Ἐυνάδου, τοῦ πρώτου ἐργάτου πρὸς σύστασιν τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὅπως εἰς τὸ δημοσιευθὲν ἤδη ἀπόσπασμα τοῦ κ. Βαλαωρίτου ἀναφέρεται. Τὴν εἰκόνα μᾶς παρεχώρησεν εὐμενῶς ὁ κ. I. Βαλαωρίτης.

Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἔληξεν ἡ χειμερινὴ περίοδος τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου μετὰ τὸ μονόπρακτον δῶμα τοῦ κ. I. Πολέμη τὸ «Ὀνειρον» καὶ τρεῖς γνωστὰς κωμωδίας τοῦ κ. N. I. Λάσκαρη «Υπὸ Ἑγεμύθειαν» «Ἡ Ἐξ Ἀδου Παραγγελία» καὶ «τὸ Κοκκαλάκι τῆς Νυχτερίδας».

Ἡ εἰκὼν τοῦ Χατζῆ Καραντάνη, τὴν ὁποίαν ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῶν «Παναθηναίων» ἐλήφθη ἀπὸ ἔργον Γάλλου περιηγητοῦ, ἐπισκεφθέντος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Νέα Σκηρὴν θὰ δώσῃ παραστάσεις κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον εἰς τὸ ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ὁμοιοῦς θέατρον, διασκευαζόμενον καταλλήλως. Τὸ ἴδιον θέατρον θὰ χρησιμεύῃ, στεγαζόμενον, καὶ διὰ τὸν χειμῶνα.

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ συστηθεῖσα ἀπὸ Ἑλλήνων ἀρχαιολόγους καὶ μηχανικοῦς ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς ἀναστήλωσεως τοῦ Ἐρεχθίδειου. Ὅλα τὰ κύρια τεμᾶτα τοῦ ὁραίου αὐτοῦ μνημεῖου διατηροῦνται καὶ μικραὶ μόνον προσθήκαι θὰ χρειασθοῦν. Τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον εἶναι τοῦ γομομηχανικοῦ κ. Μπαλάνου.

Ἡ Κυβέρνησις ἀποδεχθεῖσα τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεφάσισε τὴν ἀναστήλωσιν καὶ προσεχῶς ἀρχίζουσαν αἱ ἐργασίαι.

Ἡ βουλγαρικὴ ἀγριότης ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον τῆς ὀν Λοῖράνη Γεώργιος Πατριώτης ἔπρεσε νέον αὐτῆς θυμῷ. Ἐπὶ κακοῦργοι δέσαντες τὰς χεῖρας καὶ φειόμενοι τὸ στόμα του, κατέσφαξαν αὐτόν. Οἱ δολοφόνου ἐξηφανίσθησαν.

Ὁ Γεώργιος Πατριώτης ἦτο ἐξήντα ἐτῶν. Καὶ πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ἀποπειραθῇ τὸ βουλγαρικὸν κομμάτι τὴν δολοφονίαν του. Ὁ βουλγαρικὸς φανατισμὸς ἦτο τὸ ἐλατήριο τοῦ τόσον ἀγριῶς ἐκτελεσθέντος φόνου.

Ὁ δήμος Ἀθηνῶν ἀπεφάσισε τὴν ἀνέγερσιν ἐκθετηρίου τῶν νεκρῶν. Τὸ κτίριον θὰ οἰκοδομηθῇ ὀπισθεν τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ νεκροταφείου.

Ὁ ἐκ Κίλεως κ. Λεωνίδας Ζαοίρης, ἐπιθυμῶν τὴν πρόδον τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν, ἀνέλαβε τὴν διετὴ ὑποτροφίαν ἐν Ἐδρῶνι νέου ἐπιστήμονος πρὸς ἐξακολουθήσιν τῶν σπουδῶν του. Τοιοῦτος συνστήθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου κ. Σβορώνου, ὁ ἀνεγνωρισμένης ἀξίας κ. Κ. Κωνσταντόπουλος.

Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου ἐν Ἀθήναις

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Πλαίσια εικόνων

Ἀδελφοὶ Ρόδιοι, ὁδὸς Βουλῆς, 8.

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κουμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

Εδωδιμοπωλεία

I. K. Ἀσπιώτης, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, ἔναντι Βουλῆς, 3.

Ἀποκλειστικὴ ἀποθήκη τῶν φημισμένων ἐγχωρίων κονσερβῶν: χορταρικά, ὀπώρα, τουρσιά κλπ.

Ἀποικιακά

Δημήτριος Ἀγγλος, ὁδὸς Ἀγίου Μάρκου, 14.

Modes

Maison Desseigné 4, B^d de l'Université.

Hautes Nouveautés, Modes, Robes.

Ερμεῖον, Γαλλίδες ράπτριαι, ράπτια, τὰ καλλίτερα φορέματα. ὅλοι οἱ νεωτερισμοί.

Καπνοπωλεία

Γεώργ. Ἀλεξίου, Σταδίου 21 — Ἐρμού 21.

Μαρμαρογλυφεῖα

Ἰωάννης Γ. Χαλδούσης, ὁδὸς Πανεπιστημίου 64.

Ζαχαροπλαστεῖα

Γιαννάκη, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 5.

Ἀβραμοπούλου καὶ Λουμπιέ, ὁδὸς Σταδίου.

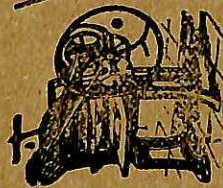
Κουρμαλίδου καὶ Θεοδώρου ὁδὸς Σταδ., 26.

Γ. Ζαβορίτου, Πλατεῖα Συντάγματος.

Στυλ. Μανιατάκη, Πλατεῖα Ὁμοιοῦς.

Δ. Παυλίδου, ὁδὸς Αἰόλου, 111.

Σολωνεῖον, ὁδὸς Πατησίων, 19.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ & ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΛΟΥ

Ἀθήναι, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, 7.

Ἑργασία καλλιτεχνική. — Ὑλικά α' τάξεως. — Τιμαὶ συγκαταβατικά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ

ΟΙΝΟΙ, ΗΛΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ κτλ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις οἱ μόνου δὲ εἰς τὴν τελευταίαν ἔλαβον τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγὰλα Βραβεῖα (Grand prix).

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Ἐν Ὁξφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας

Ἐρμηνεύει τὰς ἀρχὰς τῆς βιονομίας ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν νόμων τῆς αὐτανάπτυξως. Περιέχει πάντοτε ἄρθρα σύντομα καὶ μετὰ, φρονηματίζοντα καὶ διακεντῶντα. Τίμημα ἔγγραφῆς 8 πρ. χρ. κατ' ἔτος προκαταβολικῶς στελλόμενα εἰς τὸν ἐκδότην 26 Michael Street, Oxford ἔτε εἰς τὴν Τράπεζαν Ἐμπειροκλέους Ἀθήνας.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΣΙΔΝΕΥ ΝΟΕΛ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΚΕΥΗ ΕΠΗΡΓΥΡΩΜΕΝΑ

ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ

“Ἡ ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ”

ΑΔΕΛΦΩΝ I. & A. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλη συλλογὴ θερμοστροφῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων. — Αποθήκη σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κλπ., τοῦ ἀτυοκινήτου ἐργοστασίου των. — Ἐκτελεῖται πᾶσα μαρμαρικὴ ἐργασία.

Ἀθήναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου, 28.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

A. ΛΟΥΡΟΥ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλος εὐρωπαϊκὸς κατηρητισμὸς, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας ἱατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα ἀγγλικῆς καὶ γαλλικῆς προελεύσεως. — Πλήρες ὁρμηγεῖον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.

ΣΑΠΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

ΧΑΡΙΔΑΟΥ & ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΙΟΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗ — ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ, ΑΝΟΘΕΥΤΟΣ

Ἀποθήκαι: Ἐν Ἀθήναις } Ὁδὸς Κολοκοτρώνης
Ἐν Πειραιεῖ: Διαστ. ὁδ. Βουδουλινᾶς — Ἀγ. Σπυρίδωνος.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

Διασταύρωσις ὁδῶν Νίκης καὶ Ἐρμού.

Φωτογραφίαι παντὸς εἶδους
Μεγεθύνσεις χρωματίζονται μετὰ παστέλ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τελείων. — Χάρτης τυγραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐξοχία, Ταχύτης, Ἀκρίβεια

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

10 — Ὁδὸς Προσέτιον — 10

Τὸ ἄκρον ἄωτον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ ξένῃ ὑποδηματοποιίᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ “ΕΣΤΙΑΣ”

I. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 41

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ	ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου	Τόμοι 3.	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου		»	780	»	10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου		»	872	»	12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Δ. Ι. Ὀλυμπίου		»	360	»	9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου		»	1087	»	10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου		»	1100	»	10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου		»	1087	»	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου		»	1000	»	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη		»	1146	»	11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ρ. Ρουσοπούλου		»	1080	»	12

Εὐρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδοσίς ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

— Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν ἐπιταγῶν, χρυσοῦ, ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρε-
χόμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

- 3 1/2 ἐτησίως, ἀπόδοσις εἰς πρώτην ἀναζήτησιν,
- 4 " " μετὰ ἓνα μῆνα.
- 4 1/2 " " " τρεῖς μῆνας.
- 5 " " " ἕξ μῆνας.
- 5 1/2 " " " ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δό-
σεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ αγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς
τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ
ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

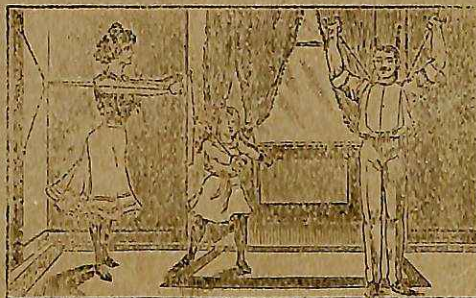
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντός εἶδους
ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντος ὅρους, με-
τρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμία.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ.
Δειγματολόγιον.

ΔΕΡΜΑΤΑ. Βυρσοδεψείου Μοσχάτου.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΙΚΙΑΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ολίγαι διπλαὶ ἐλαστικαὶ ταινίαι ἐξαρτώμεναι τῆς θύρας
τοῦ δωματίου σας καὶ ζεύγος κομψῶν ἀλτήρων ἀποτελοῦσι
τὸ παγκοσμίου φήμης γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιφήμου
Sandown.

Ἀναπληροῦ ὁλόκληρον γυμναστήριον, μετασχηματί-
ζεται ἀναλόγως τῶνδυνάμεων ἑκάστου καὶ καθοδηγεῖ
μεθοδικῶς διὰ φωτοτυπικῶν πινάκων.

Πολύτιμον διὰ **παιδας, νέας, νέους, κυρίας** καὶ πάντα
μὴ θέλοντα ν' ἀσκήται δημοσία ἐν τοῖς γυμναστήριοις, ἢ μὴ
διαθέτοντα τὸν πρὸς τοῦτο χρόνον.

Τὸ ἀπλούστερον, **φυσικώτερον** καὶ ἀποτελεσματι-
κώτερον μέσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ἰσχυρὰν **ὕγιαν** καὶ
εὐσταλὲς καὶ εὐμελὲς σῶμα, θυσιάζοντες ὀλίγον χρόνον
20 λεπτά πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἢ 3 ὥρας μετ' αὐτό.

Τὸ γνωστὸν διὰ τὰ **κυνηγητικά** του εἶδη κατὰστημα
Ρότσιλδ, παρέχει ἑκάστον ἀντὶ δραχ. 40 καὶ ἀποστέλλει
παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρ. ἐξόδων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαιον 20.000.000

ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΜΑΥΡΟΣ & Σ^Α

Λεωφόρος Πανεπιστημίου ἀρ. 39

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :

Ἐν Ἑλλάδι, Κρήτῃ, Αἰγύπτῳ.

ΤΡΑΠΕΖΑ

Γ. Π. ΣΚΟΥΖΕ

ὁδὸς Σταδίου ἀρ. 44